

Høgskulen på Vestlandet

ØKB3111 Bacheloroppgave (Profil - Regnskap)

ØKB3111-BAC-2022-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	06-04-2022 12:00	Termin:	2022 VÅR
Sluttdato:	06-05-2022 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave		
Flowkode:	203 ØKB3111 1 BAC 2022 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	413
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	11147
----------------------	-------

Sett hake dersom Ja
besvarelsen kan brukes
som eksempel i
undervisning?:

Egenerklæring *: Ja
Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	5
Andre medlemmer i gruppen:	418, 423

Jeg godkjenner autalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Regnskapsførers vei til autorisasjon

Accountant's pathway to authorization

Nils Ove Notland, Harald Bjarne Vika &

Frode Eikemo

ØKB3111 Bacheloroppgave Profil – Regnskap

Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

Institutt for økonomi og administrasjon

Veileder: Øivind André Strand Aase

Innleveringsdato: 06.05.22

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. *Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet*, § 12-1.

Abstract

The accountant's role and work have changed since the Accountants Act in 1993. We have investigated the accountant's authorization process through the accountant's education, practice and how they keep up to date with laws and regulations. The survey was conducted by analyzing the Auditors' and Accountants' Law Committee's report on the Accountants' Act (NOU 2018: 9) with accompanying consultation responses, and interviews with accountants and personnel at Western Norway University of Applied Science (HVL).

Problem statement:

Does the authorization process ensure satisfactory professional quality level for accountants?

To answer the problem, we formulated the following research questions:

Does the bachelor's degree provide a sufficient basis in accordance with the technological development in the industry?

Do the industry's competence needs correspond with HVL's profiling of accounting education?

What does the industry think about the proposed changes to the authorization process through education, practice, title and how to keep up to date with laws and regulations in the NOU2018: 9?

In the interview with accountants, we wanted their opinion on education, practice, and how they keep up to date with laws and regulations. Furthermore, we wanted insight into important qualities of an accountant and their thoughts of the future.

Next up was an interview with an employee at the educational institution HVL, where we checked how well the given education corresponds with the competence needed in the industry.

The results of the research show that the authorization process ensures a satisfactory level of professional quality according to the purpose that it should be sufficient. We see that the profiling courses are central to ensuring good knowledge of the legislation, and that the way to keep up to date with laws and regulations maintains a reassuring professional quality level.

The bachelor's degree is broad and provides a good basis for a versatile education. Furthermore, our study shows that the technological development creates a need for change. The industry is now looking for candidates who are good at consulting and building relationships.

We recommend institutions to challenge students' oral communication skills and suggest making some lectures compulsory to increase the social dimension.

Our informants found the transition from school to work challenging and they thought practice during education would be an advantage. Furthermore, the combination of IT and finance is worth its weight in gold for future knowledge. We recommend training accountants in software with real customers and companies out in the industry together with a supervising accountant.

Professional weight is important, and the industry agrees to extend the authorization practice from two to three years. The industry is also positive about greater freedom to specialize in relevant subjects to keep up to date with laws and regulations.

Sammendrag

Regnskapsførerens rolle og arbeidsoppgaver har forandret siden regnskapsførerloven ble vedtatt i 1993. Vi har sett nærmere på regnskapsførers autorisasjonsordning ved de tre sentrale områdene utdanning, praksis og etterutdanning. Undersøkelsen er gjennomført ved å analysere revisor- og regnskapsførerlovutvalget sin utredning av regnskapsførerloven (NOU 2018: 9) med tilhørende høringssvar, og intervju av regnskapsførere og personell ved Høgskulen på Vestlandet.

Problemstilling:

Sikrer autorisasjonsordningen et betryggende faglig kvalitetsnivå hos regnskapsførere?

For å svare på problemstillingen formulerte vi følgende forskningsspørsmål:

Gir bachelornivået et tilstrekkelig grunnlag i samsvar med den teknologiske utviklingen i bransjen?

Samsvarer bransjens kompetansebehov med HVL sin profilering av regnskapsutdannelsen?

Hva tenker bransjen om foreslåtte endringer til utdanning, praksis, tittel og etterutdanning ved autorisasjonsordningen i NOU2018: 9?

Ved intervju av regnskapsførere ønsket vi å få frem deres meninger om utdanning, praksis og etterutdanning. Videre ønsket vi innsikt til hvilke egenskaper som er viktige hos en regnskapsfører, og hvilke tanker de har for fremtiden.

Vi intervjuet så en ansatt ved utdanningsinstitusjonen HVL, for å sjekke om kompetansebehovet i bransjen samsvarer med utdanningen som tilbys.

Resultatet av forskningen viser at autorisasjonsordningen sikrer et betryggende faglig kvalitetsnivå etter formålet om at det skal være tilstrekkelig. Vi ser at profileringsemnene er sentrale for å sikre god kunnskap til lovverket, og at etterutdanningen vedlikeholder det betryggende faglige kvalitetsnivået.

Bachelorutdanningen rommer bredt og gir et godt grunnlag for en allsidig utdanning. Videre viser vår undersøkelse at den teknologiske utviklingen skaper et endringsbehov.

Regnskapskontorene leter i større grad etter kandidater som er gode på rådgivning og

relasjonsbygging.

Vi anbefaler utdanningsinstitusjoner å utfordre studentenes muntlige kommunikasjonsevner og foreslår at noen forelesninger blir obligatoriske for å øke den sosiale dimensjonen.

Informantene peker på en utfordrende overgang fra skolebenken til arbeidslivet og mener at praksis under utdanning ville vært en fordel. Videre kommer det frem at kombinasjonen mellom IT og økonomi er gullverdt for fremtidig kunnskap. Vi anbefaler opplæring i regnskapsprogram med reelle kunder og bedrifter ute i bransjen sammen med en veiledende regnskapsfører.

Faglig tyngde er viktig, og bransjen er enig i utvidelse av autorisasjonspraksis fra to til tre år. Bransjen er videre positiv til større frihet til fordypning i relevante emner, ved etterutdanning.

Forord

Denne bacheloroppgaven er skrevet etter tre års studie i økonomi og administrasjon ved Høgskolen på Vestlandet, med fordypning innen regnskap. Studie har vært interessant og lærerikt, men også til tider krevende. Vi sitter igjen med gode kunnskaper og en allsidig utdanning som dekker hele det økonomi- og administrative område.

Covid-19 har vært med oss i store deler av studietiden. Vi vil takke våre forelesere for deres innsats i denne tiden, der de har tilrettelagt så godt de kunne for at vi studenter skulle komme gjennom studie på en god måte.

Prosessen for bacheloroppgaven har vært en spennende og utfordrende prosess, hvor vi har jobbet tett sammen i gruppearbeid. Det har vært spesielt kjekt å besøke bedrifter og se hvordan de jobber. Takk til alle informanter og respondenter for deres bidrag til vår forskning.

Vi vil rette en spesiell takk til vår veileder, Øivind André Strand Aase for en gode innspill og tilbakemeldinger gjennom prosjektet.

Innholdsfortegnelse

Abstract	i
Sammendrag	iii
Forord	v
1. Innledning.....	1
1.1 Presentasjon av tema.....	1
1.2 Problemstilling.....	1
1.2.1 Problemstilling.....	2
1.2.2 Forsknings spørsmål 1	2
1.2.3 Forsknings spørsmål 2	2
1.2.4 Forsknings spørsmål 3	2
1.3 Tidligere forskning.....	3
2. Teori	4
2.1 Autorisering av regnskapsførere	4
2.1.1 Utdanning ved Høgskulen på Vestlandet (HVL)	4
2.1.2 Praksis og etterutdanning.....	6
2.2 Foreslåtte endringer ved autorisasjonsordningen av regnskapsførere	6
2.3 Regnskapsføreren.....	7
2.3.1 Arbeidsoppgaver.....	7
2.3.2 Regnskapssystem.....	8
2.3.3 Endring i regnskapsførerrollen	8
2.4 Kommunikasjon og læring.....	9

2.4.1 Kommunikasjon.....	9
2.4.2 Læring.....	10
3. Metode.....	12
3.1 Utvalg.....	12
3.2 Intervju.....	13
3.3 Dokumentanalyse.....	13
3.4 Forskningsetikk.....	13
3.5 Transkripsjon	15
3.6 Validitet, reliabilitet og objektivitet.....	15
3.6.1 Forskningens validitet, reliabilitet og objektivitet.....	16
4. Presentasjon av data	17
4.1 Høringssvar- NOU 2018: 9.....	17
4.2 Utdrag fra transkriberte intervjuer	18
4.2.1 Informant A	18
4.2.2 Informant B.....	20
4.2.3 Informant C.....	20
4.2.4 Informant D	21
4.2.5 Informant E.....	22
4.2.6 Informant F ‘Ansatt ved HVL’	23
5. Diskusjon.....	25
5.1 Forskningsspørsmål 1	25
5.1.1 Oppsummering	27
5.2 Forskningsspørsmål 2	27

5.2.1 Oppsummering	29
5.3 Forsknings spørsmål 3	30
5.3.1 Utdanning	30
5.3.2 Praksis.....	31
5.3.3 Tittel.....	31
5.3.4 Etterutdanning	32
5.3.5 Oppsummering	32
5.4 Problemstilling.....	33
6. Konklusjon	35
6.1 Videre forskning	36
Bibliografi	37
Vedlegg 1: Godkjenning fra NSD.....	
Vedlegg 2: Informasjonsskriv	
Vedlegg 3 Intervjuguide (regnskapsfører)	
Vedlegg 4: Intervjuguide (HVL-ansatt)	
Vedlegg 5: Stillingsannonse.....	
Vedlegg 6: Transkriberte intervjuer	

Tabeller

Tabell 1: Økonomi og administrasjon Haugesund (Høgskulen på Vestlandet, u.d.).....	5
Tabell 2: Profileringssemner (NOU 2018: 9, 2018 s. 43-45)	7

1. Innledning

1.1 Presentasjon av tema

Regnskapsbransjen har de siste årene tatt i bruk mange nye digitale verktøy og arbeidsmetodene har endret seg. Denne digitaliserende prosessen har mange studenter skrevet bachelor om. Med dette i tankene vokste det frem et ønske om å se nærmere på selve utdannelsen av regnskapsførere og veien mot autorisasjon. Snart er vi ferdig utdannet og klare for arbeidslivets utfordringer. Har vi forutsetninger til å bli gode regnskapsførere?

Kan det tenkes at den økte digitaliseringen skaper et behov for en mer praktisk tilnærming til regnskapsføreryrke? Ved gjesteforelesninger og besøk fra bransjen kommer det frem at regnskapskontorene ikke lenger ser etter den 'gamle' regnskapsføreren som fører regnskapet, men en med tallforståelse som er god på rådgivning (Aale-Hansen, 2022). Den 'nye' regnskapsføreren skal i større grad bygge en relasjon til kunden og være opptatt av kundebedriftens fremtid.

I 2018 ble det ved høring lagt frem et forslag til ny regnskapsførerlov, ved NOU 2018: 9. Utvalget bak lovforslaget «*forventer at automatiseringen av regnskapsproduksjonen vil fortsette i økende tempo og at regnskapsførertjenester endres ...*» (Regjeringen, 2018).

Videre har utvalget vurdert om denne utviklingen skaper et behov for endringer i regnskapsførerloven. Lovforslaget ligger fortsatt til behandling i finansdepartementet og er enda ikke vedtatt av stortinget. Regnskap Norge har gjentatte ganger påpekt viktigheten av å få på plass den nye loven «*for å få et regelverk som er tilpasset utviklingen og digitaliseringen på regnskapsområdet*» (Regnskap Norge, 2022, s. 1). Regnskap Norge håper lovforslaget kan prioriteres i 2022 slik at ikrafttredelse kan skje senest 1. januar 2023.

1.2 Problemstilling

Automatiserte prosesser og kunstig intelligens bidrar til at regnskapsførers arbeidsoppgaver endres (Notland & Svela, 2020). Den teknologiske utviklingen stiller høyere krav til regnskapsførers kompetanse (NOU 2018: 9, 2018). Maren Grindheims funn samsvarer med dette og sier at regnskapsføreren i tillegg til regnskapsforståelsen «*trenger systemkompetanse og kunne bistå bedriften*» (Grindheim, 2018, s. 24).

Utvalget sier i lovforslaget at det er ønskelig å heve utdanningsnivået, for å imøtekomme kompetansebehovet. Likevel mener de at bachelornivået «*vil gi et tilstrekkelig teoretisk grunnlag for å ta ansvar for regnskapsføringen*» (NOU 2018: 9, 2018, s. 10). Vi finner det motiverende å se nærmere på dette utsagnet og endringer knyttet til autorisasjonsordningen som skal sikre «*et betryggende faglig kvalitetsnivå hos regnskapsførere*» (NOU 2018: 9, 2018, s. 9).

Vi vil hente inn regnskapsføreres meninger om autorisasjonsordningen og ta for oss de tre sentrale områdene, utdanning, praksis og etterutdanning, som regnskapsføreren møter på sin vei mot autorisasjon. Vi finner det motiverende å forske på autorisasjonsordningen, og hvordan denne sikrer god regnskapskvalitet.

Vi vil undersøke om utdanningen reflekterer den digitale fremgangen i regnskapsføreryrket, og hvordan utdanningsinstitusjonene stiller seg til det nye lovforslaget ved NOU 2018: 9, gjennom høringssvar og intervju. Videre vil vi svare på om foreslåtte endringer ved lovforslaget samsvarer med bransjen behov.

1.2.1 Problemstilling

Sikrer autorisasjonsordningen et betryggende faglig kvalitetsnivå hos regnskapsførere?

For å svare på problemstillingen og få frem bransjens meninger om foreslåtte endringer ved autorisasjonsordningen formulerer vi forskningsspørsmål som dekker de tre sentrale områdene, utdanning, praksis og etterutdanning.

1.2.2 Forskningsspørsmål 1

Gir bachelornivået et tilstrekkelig grunnlag i samsvar med den teknologiske utviklingen i bransjen?

1.2.3 Forskningsspørsmål 2

Samsvarer bransjens kompetansebehov med HVL sin profilering av regnskapsutdannelsen?

1.2.4 Forskningsspørsmål 3

Hva tenker bransjen om foreslåtte endringer til utdanning, praksis, tittel og etterutdanning ved autorisasjonsordningen i NOU2018: 9?

1.3 Tidligere forskning

Ved litteratursøket kom det frem at mange har forsket på digitalisering og hva det betyr for regnskapsbransjen. Masteroppgaven 'Regnskap og digitalisering: Hva skjer med regnskapsmedarbeiderens rolle?' Av Martina Helene Baldacchino & Stian Nygard (2021), finner at kunderelasjonen har *«fått en ny og viktigere verdi»* (Baldacchino & Nygard, 2021, s. 51). Videre finner de at *«Rådgivnings- og kontrollrollen vil bli sterkere»* (Baldacchino & Nygard, 2021, s. 50), og at en god kunderelasjon skaper suksess. Baldacchino og Nygard sier at *«kommunikasjonsevner, profesjonell trygghet og selvtillit vil være sentrale personlige egenskaper i fremtiden»* (Baldacchino & Nygard, 2021, s. 52).

Det viser seg at problemstillingen vår også har likhetstrekk med en bacheloroppgave fra våren 2021. 'Stemmer kart og kompass – utdanner vi gårsdagens kompetanse' av Bolstad, K. Hyllestad og M. Hyllestad undersøkte om det har oppstått et gap mellom regnskapsførers daglige oppgaver og tilegnet kompetanse gjennom utdanning.

Funnene deres viser at regnskapskontorene *«mener det i stor grad er samsvar mellom tilegnet kompetanse og kompetansebehovet i bransjen»* (Bolstad, et al., 2021, s. 80), mens studentene savner praktiske ferdigheter til yrket. Videre fant de at studenter og nyutdannede mente utdannelsen gav dem et *«svært godt teoretisk grunnlag»* (Bolstad, et al., 2021, s. 79), men at de opplever forskjeller ved regnskapsførerens oppgaver og tilegnet kompetanse.

Vi vil også undersøke regnskapsførerutdannelsen som en av de sentrale delene på veien mot autorisasjon, men samtidig rette søkelyset på praksis og etterutdanningen av fremtidige regnskapsførere.

2. Teori

2.1 Autorisering av regnskapsførere

Hovedgrunnlaget for autorisasjonsordning finner vi ved Ot.prp. nr. 51 (1992-93) punkt 1.2. Autorisasjonsordningen skal sikre «*et betryggende faglig kvalitetsnivå hos regnskapsførere, og i tillegg arbeide frem en høyning av det faglige og yrkesetiske kvalitetsnivå*».

Regnskapsloven (1998) § 1-2 forteller oss hvem som er regnskapspliktige i Norge. Enhver som har regnskapsplikt må følge Bokføringsloven (2004) jf. § 2, også dersom de er pliktig til å levere næringsoppgave, eller er merverdiavgiftspliktige (Moen & Havstein, 2017). I bokføringsloven finner man grunnleggende bokføringsprinsipper, samt lover og regler for retting, ajourføring, oppbevaring av dokumenter mv.

Regnskapspliktige må utarbeide et årsregnskap jf. Regnskapsloven (1998) § 3-1. De kan velge å gjøre dette internt med ansatte i bedriften, eller de kan velge å kjøpe tjenesten eksternt. Benytter man eksterne stilles til krav til av vedkommende er autorisert og følger bransjestandarder (Moen & Havstein, 2017).

«Det sentrale er å sikre utførelsen av oppdragsgivers regnskapsplikter etter bokføringsloven, regnskapsloven og skatte- og avgiftslovgivningen» (NOU 2018: 9, 2018, s. 13)

For å bli autorisert må en oppfylle kravet til utdanning. I dag kreves det jf.

Regnskapsførerforskriften (1999) § 1-1 at søker har bachelor i økonomi og administrasjon, eller annen høyere grad, og at utdanningen oppfyller profileringsemnene i anbefalt plan for bacheloren vedtatt av Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning (Universitets og høgskulerådet, 2019).

2.1.1 Utdanning ved Høgskulen på Vestlandet (HVL)

Bachelor i økonomi og administrasjon ved Haugesund følger anbefalt nasjonal plan fra Universitets og høgskulerådet (UHR). Utdanningen er tverrfaglig og yrkesrettet. Bacheloren skal gi kandidater «*brei kunnskap om sentrale tema, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innfor det økonomisk-administrative fagområdet*» (Høgskulen på Vestlandet, u.d.b).

Kunnskapen blir servert gjennom forelesning, diskusjon, seminar og regneverksted og vurdert med blant anna skriftlig skoleeksamen, hjemmeeksamen og mappevurdering (Høgskulen på Vestlandet, u.d.b).

HVL ønsker å sikre høy kompetanse gjennom en felles plan for bachelorstudentene.

Økonomi og administrasjon | Haugesund

Utdanningsplan 2021/2022, 180 studiepoeng

Sem.	Emnekode	Emnenavn	Stp.	Emneområde
1	BØA111	Matematikk for økonomar	7,5	Metode
1	BØA112	Organisasjon og ledelse	7,5	Administrasjonsfag
1	BØA113	Innføring i bedriftsøkonomi og rekneskap	7,5	Bedriftsøkonomisk analyse
1	BØA114	Digitalisering for økonomer	7,5	Metode
2	BØA115	Statistikk for økonomer	7,5	Metode
2	BØA116	Marknadsføring	7,5	Administrasjonsfag
2	BØA117	Finansrekneskap med analyse	7,5	Bedriftsøkonomisk analyse
2	BØA118	Makroøkonomi	7,5	Samfunnsøkonomiske fag
3	BØA202	Etikk, samfunnsansvar og bærekraft	7,5	Etikk, samfunnsansvar og bærekraft
3	BØA203	Mikroøkonomi 1	7,5	Samfunnsøkonomiske fag
3	BØA204	Investering og finansiering	7,5	Bedriftsøkonomisk analyse
3		Valg- eller regnkapsprofilerende emner	7,5	Valg- eller profilemne
4	BØA205	Økonomistyring	7,5	Bedriftsøkonomisk analyse
4	ØKB1113	Organisasjonspsykologi og leiing	7,5	Administrasjonsfag
4	ØKB2123	Føretaksstrategi	7,5	Administrasjonsfag
4	ØKB2124	Samfunnsvitenskapleg metode	7,5	Metode
5		Valg- eller regnkapsprofilerende emner	7,5	Valg- eller profilemne
5		Valg- eller regnkapsprofilerende emner	7,5	Valg- eller profilemne
5		Valg- eller regnkapsprofilerende emner	7,5	Valg- eller profilemne
5		Valg- eller regnkapsprofilerende emner	7,5	Valg- eller profilemne
6		Valg- eller regnkapsprofilerende emner	7,5	Valg- eller profilemne
6		Valg- eller regnkapsprofilerende emner	7,5	Valg- eller profilemne
6		Bacheloroppgave	15	Valg- eller profilemne

Sem.	Emnekode	Profileringsemne, regnskapsprofil	Stp.	Emneområde
5	ØKB2006	Skatte- og avgiftsrett 1	7,5	Valg- eller profilemne
5	ØKB3117	Vidaregåande Finansrekneskap	7,5	Valg- eller profilemne
5	ØKB3118	ØKB3118 Rekneskapsteori	7,5	Valg- eller profilemne
5	ØKB3120	Rettslære	7,5	Valg- eller profilemne
6	ØKB2008	Skatte- og avgiftsrett 2	7,5	Valg- eller profilemne
6	ØKB3119	Regnskapsorganisering	7,5	Valg- eller profilemne

Sem.	Emnekode	Andre valgemner som tilbys	Stp.	Emneområde
5	ØKB2117	Entreprenørskap	10	Valg- eller profilemne
5	ØKB3126	Prosjektledelse og styring	10	Valg- eller profilemne
5	ØKB3130	Berekraftig shippingøkonomi	10	Valg- eller profilemne
5	ØKB3150	Praksis - Økonomi og administrasjon	10	Valg- eller profilemne
6	ØKB2113	By- og regionaløkonomi	7,5	Valg- eller profilemne
6	ØKB2121	Internasjonal marknadsføring	10	Valg- eller profilemne
6	ØKB3103	Finansielle instrument	10	Valg- eller profilemne
6	ØKB3123	Human Resource Management	7,5	Valg- eller profilemne
6	ØKB 3124	Organisasjon og samfunn	7,5	Valg- eller profilemne
6	ØKB3129	Bærekraftige næringer i Skandinavia	10	Valg- eller profilemne

Tabell 1: Økonomi og administrasjon | Haugesund (Høgskulen på Vestlandet, u.d.c)

Studie gir obligatoriske emner de tre første semestre før det åpner for et valgfag i fjerde semester. Økonomistudenter får sådan en brei og god kompetanse fordelt på bedriftsøkonomiske fag, administrative fag, samfunnsøkonomiske fag, metodefag og etikk, samfunnsansvar og bærekraft. Femte og sjette semester velger studentene selv hvilke emner de ønsker ved siden av bacheloroppgaven (Høgskulen på Vestlandet, u.d.c).

Som regnskapsfører skal en imidlertid ha bedre forståelse for lovverket og beslektede emner som underbygger yrkesutøvelsen. Studenter som velger regnskapsprofilen, låser dermed femte og sjette semester til profileringsseminarene «*innenfor finansregnskap, skatt- og avgiftsrett, rettslære og regnskapsførerregelverket eller nært beslektede emner som underbygger yrkesutøvelsen som regnskapsfører*» (Universitets og høgskulerådet, 2019).

2.1.2 Praksis og etterutdanning

Videre vilkår for autoriserte regnskapsførere finner vi i Regnskapsførerloven (1993) § 4. To års relevant regnskapspraksis skal jf. § 1-2 i Regnskapsførerforskriften (1999) være regnskapsføring etter lovkrav som minst skal omfatter gjennomføring av ett årsregnskap og en skattemelding. Ett av årene må være hos autorisert regnskapsfører eller autorisert regnskapsførerselskap.

Etterutdanning er viktig for å opprettholde god kjennskap og innhente ny kunnskap til viktige lovområder. Det stilles derfor krav til minst 77 timer til faglig oppdatering innen profileringsseminarene over de tre foregående kalenderårene til enhver tid jf.

Regnskapsførerloven (1993) § 5 og Regnskapsførerforskriften (1999) § 4-1 for å være autorisert regnskapsfører.

2.2 Foreslåtte endringer ved autorisasjonsordningen av regnskapsførere

Revisor- og regnskapsførerlovutvalget har laget en utredning om endringer i regnskapsførerloven (NOU 2018: 9, 2018, s. 10). En av endringene utvalget vil innføre berører profileringsseminarene i regnskapsprofilen ved bachelor- eller mastergrad. Utvalget foreslår at minstekravet til profileringsseminarene fortsatt skal være 60 stp., men setter et lavere minstekrav per emne.

De resterende studiepoengene er ment for ytterligere studie innen nevnte emner eller beslektede fag som er med på å underbygge regnskapsførerens yrkesutøvelse. Utvalget nevner

fag som «verdsettelse, regnskap, økonomistyring, revisjon og informasjonsteknologi». (NOU 2018: 9, 2018, s. 45)

Gjeldende rett	Profileringsemner		
	minimum	NOU 2018: 9	minimum
Finansregnskap	15 stp.	Finansregnskap	12 stp.
Skatte- avgiftsrett	15 stp.	Skatte- og avgiftsrett	12 stp.
Rettslære	7,5 stp.	Foretaksrett	6 stp.
Regnskapsførerregelverket og regnskapsorganisering		Regnskapsførerregelverket, regnskapsorganisering og forretningsforståelse	6 stp.
Andre profileringsemner		Andre profileringsemner	

Tabell 2: Profileringsemner (NOU 2018: 9, 2018 s. 43-45)

Utvalget mener også at det settes høyere kvalifikasjonskrav til regnskapsføreren. Den teknologiske utviklingen innen regnskapsyrket som regnskapssystemer mv. og et marked som stiller større krav er med på å øke kvalifikasjonskravene (NOU 2018: 9, 2018, s. 10). Utvalget vil ikke øke minstekravet for utdanningen på grunn av kostnadene dette bringer, men foreslår å øke dagens praksis fra to til tre år for de med bachelorgrad. Denne løsningen mener utvalget imøtekommer det faglige kompetansebehovet i bransjen. (NOU 2018: 9, 2018, s. 10).

Medlemmet Hanne Opsahl mener 'regnskapsfører' bør erstattes med 'regnskapsrådgiver'. Opsahl begrunner dette med at «regnskapsfører henspiller den den «gamle», manuelle måten å jobbe på («føre regnskap»), og er av den grunn ikke lengre et godt og treffende begrep for yrkesutøvelsen.» (NOU 2018: 9, 2018, s. 34).

Minstekravet på 77 timer til etterutdanning over tre år er passende ifølge utvalget, men avrunder det til 80 timer (NOU 2018: 9, 2018, s. 10). Videre vil de gjøre etterutdanningen mer fleksibel ved å gi større grad av frihet. Regnskapsføreren får i større grad spesialisere og fordype seg i selvvalgte emner samtidig som de holder seg oppdatert på sin generelle kompetanse (NOU 2018: 9, 2018, s. 10).

2.3 Regnskapsføreren

2.3.1 Arbeidsoppgaver

Autoriserte regnskapsførere skal definere hvilke tjenester som leveres gjennom en oppdragsavtale jf. Regnskapsførerloven (1993) § 3, med den regnskapspliktige for god regnskapsføringsskikk. Oppdragsavtalen skal være skriftlig og sikrer kvalitet og kontroll over hvem som utfører hvilke oppgaver.

Regnskapsfører skal sikre at regnskapet blir sammenlignbart, og gir relevant informasjon som er nyttig til brukerne. Informasjon brukes som beslutningsgrunnlag til prognose, kontroll og fordelingsformål (Baksaas & Stenheim, 2020). Regnskapsinformasjonen skal være forståelig, troverdig og av god kvalitet. Regnskapsfører sikrer dette gjennom å følge standarder og fortolkninger.

De vanligste arbeidsoppgavene til regnskapsføreren er å betale bedriftens regninger, sende ut faktura, betale lønn, registrer og dokumentere overføringer i bedriften (Utdanning, 2017). De vil så kunne finne hva som er bra, og hva som kan gjøres bedre i bedriften (Regnskap Norge, u.d.). Gode føringer gir et godt datagrunnlag i regnskapssystemet.

2.3.2 Regnskapssystem

I dag er det vanlig å velge et skybasert regnskapssystemet. Data blir sendt opp i «skyen», og lagres på eksterne servere. Plattformen gir muligheter for et godt og kollegialt samarbeid, og skaper organisatoriske og rasjonaliseringsgevinster (Heggernes, 2020, s. 27). Man kan enkelt generere rapporter, og se etter avvik. Videre er det smart å integrere flere systemer slik at vi unngår dobbeltlagring og kan hente ut relevant data fra samme database (Heggernes, 2020, s. 332).

«Business intelligence er et samlebegrep for innsamling, sortering og analyse av forretningsdata» (Heggernes, 2020, s. 343). Indikatorer fra bedriften kan videre vises på et instrumentbord, for å indikere hvordan bedriften ligger an i forhold til måltall.

Regnskapsføreres rolle vil være å tilrettelegge informasjonsrike måltall og tolke indikatorer for verdiskapning hos kunden. Det er krevende å sette opp riktige data for gode analyser, *«grunnleggende kjennskap til databaser er derfor viktig i en økonomiutdannelse»* (Heggernes, 2020, s. 342)

2.3.3 Endring i regnskapsførerrollen

Regnskapsføreren arbeidsoppgaver utfordres ved at transaksjoner automatiseres i regnskapssystemer. Rollen skiftes i stor grad til rådgivning og samarbeid med kunden (Schei, et al., 2015).

Dytte- eller dra-perspektivet til Kotter (2012) presenterer to muligheter til å skape endring, gjennom ønske å komme vekk fra noe eller ønske å komme til noe. Målet vil være å enten

skremme (dytte-perspektivet) eller å lokke til en endring (dra-perspektivet) (Schei, et al., 2015). Ideen med å skremme til endring handler om å skape en kriseforståelse som får regnskapsføreren til å endre sine arbeidsvaner. Regnskapsføreren skal kjenne på en trussel for å motiveres til endring. Dra-perspektivet ønsker derimot å lokke til seg endringer med noe attraktivt som mål, og muligheten for fremtidige gevinster ved endring (Schei, et al., 2015).

Dytte og dra perspektivene har forskjellige atferder. Dytte-varianten er reaktiv og prøver å skape umiddelbare endringer, mens dra-varianten er proaktiv og fokuserer på endringer som må gjøres nå, for bedre fremtidsutsikter (Schei, et al., 2015).

2.4 Kommunikasjon og læring

Fremtidens regnskapsfører trenger gode kommunikasjonsevner (Baldacchino & Nygard, 2021), i og med at rollen endres fra transaksjon til relasjon.

2.4.1 Kommunikasjon

Kommunikasjon kan defineres som «*overføring eller utveksling av informasjon gjennom et felles symbolsystem*» (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 395).

Kommunikasjonsprosessen består av en avsender, som ønsker å overføre sitt budskap og en mottaker av budskapet. I praksis vil dette være en toveisprosess med tilbakemeldinger og gjensidige tolkinger i et sosialt samspill, som kalles informasjonsprosessteorien (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 397). Teorien består av fem hovedkomponenter: kommunikasjonen, kommunikasjonskanalen, avkodingen, skape meninger og tilbakemelding (Kaufmann & Kaufmann, 2015, ss. 398-400).

Kommunikasjonen starter når senderen innkoder tankene sine til en hensikt som personen ønsker å formidle. Videre velger avsender en kommunikasjonskanal basert på hvilken informasjon som skal deles. Muntlig samtale ansikt til ansikt gir rik informasjon da man får se og tolke avsenders kroppsspråk og gestikuleringer. Andre vanlige kommunikasjonsmetoder er gjerne verbale samtaler over telefon eller video, eller skriftlig på epost, SMS eller ved brev. (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 399)

Mottakeren avkoder budskapet til sin egen forståelse og skaper en mening, som kan være ulik tiltenkt melding fra senderen. Mottakeren blir så senderen ved en tilbakemelding, og slik fortsetter kommunikasjonsprosessen i en sirkel til begge parter har skapt seg en felles forståelse av budskapet. (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 400)

Kommunikasjon har en stor betydning på våre liv, både privat og offentlig. Gjennom en fungerende kommunikasjon vil en kunne påvirke andre, motivere, skape samspill og få tilbakemelding som er nødvendig for å regulere sin atferd og jobbytelse. Kommunikativ kompetanse øker ens evne til å forstå og viderefremme informasjonen (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 393). Det handler om å forstå andre sine perspektiver, være følsom for ikke-verbal kommunikasjon og en aktiv lytter (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 393).

Vi ser alle verden gjennom «*våre egne briller*» (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 395). Som sender og mottaker kan selektiv persepsjon, følelser i det øyeblikket, språk og valg av faguttrykk være barrierer for kommunikasjonen (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 417). Videre kan også tidspress eller overbelastende informasjonsmengde svekke den kognitive informasjonsomsetningen (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 417). De negative forholdene som kommer fra barrierene, kan føre til en ineffektiv kommunikasjon mellom sender og mottaker (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 416).

For å lykkes i arbeidslivet er det viktig med gode kommunikasjonsferdigheter. «*Kommunikasjon er den magiske nøkkelen til å utvikle gode relasjoner*» (Farbrot, 2020, s. 56), og det trengs øving for å bli god. Trening får man ved å være nysgjerrig på andre mennesker gjennom samtale (Farbrot, 2020).

2.4.2 Læring

Allmenn tilgang på ny teknologi gjør at menneskes kunnskaper, ferdigheter og holdninger er i økende grad «*utslagsgivende for bedrifters konkurransevne*» (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 245). Stadige utviklinger i arbeidsmetoder gjør at yrkesopplæring forgår gjennom hele yrkeskarrieren ved livslang læring (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 245).

Læring handler om «*erhverving og utvikling av kunnskaper og ferdigheter*» (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 247) som blir relativt permanente. Det finnes flere perspektiver på hvordan menneske lærer. Til vår oppgave trekker vi inn noen sosiale læringsprosesser.

Kognitiv læring handler om tankeprosesser der man rasjonaliserer og generaliserer situasjonen man er i. Dette handler om å kunne tilegne seg kunnskaper fra omgivelsene der man klarer å utvikle regler og danne begreper fra omgivelsene (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 257).

Sosial kognitiv læring er når man lærer gjennom observasjon og det å kunne kopiere eller imitere andre. Dette er en komplisert prosess som setter i gang mange kognitive læringsprosesser (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 268). I sosialkognitiv læring er observasjonslæring en viktig del, der det lærende individet må være i posisjon til å kunne observere atferden og persipere den nøyaktig. Individet må også ha evner og ferdigheter til å huske og kunne modellere (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 269).

Mentorlæring er også en metode for sosial læring som går ut på at en erfaren medarbeider har ansvaret for en uerfaren medarbeider og påtar seg rollen som veileder. Veilederens rolle blir å motivere den uerfarne gjennom teknisk og praktisk opplæring med nær kontakt. (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 269)

Sosial læring handler ikke bare om å observere andre, men inneha en aktiv deltakerrolle. Læring i praksisfellesskap er ofte uformelt hvor en gruppe mennesker kollektivt bindes sammen i en læringsprosess, og jobber mot et felles mål. Prosessen er sosialiserende og deltakerne overtar organisasjonens kultur, normer og verdier. (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 270)

3. Metode

Ved empirisk forskning ønsker vi systematisk å samle inn, analysere og tolke data gjennom metoder som kan gjenspeile dagens virkelighet (Johannessen, et al, 2020). «*Systematikk, grundighet og åpenhet*» (Johannessen, et al, 2020, s. 21) kjennetegner en god samfunnsvitenskapelig metode ved empirisk forskning.

Forskningsprosessen går vanligvis over de fire fasene, forberedelse, datainnsamling, dataanalyse og rapportering, og igangsettes av nysgjerrighet til ulike problemstillinger (Johannessen, et al, 2020). Til forskningsprosessen henter vi inn gode, relevante og pålitelig data gjennom kvantitative eller kvalitative metoder.

Kvantitative metode kartlegger fenomener gjennom tallfestet data, mens kvalitative metoder gir «*mer detaljert og utfyllende informasjon*» (Johannessen, et al, 2020, s. 23). Kvalitativ metode er god å bruke til dybdeforståelsen av et fenomen og forståelsen av menneskets handlinger og tanker (Johannessen, et al, 2020, s. 23).

Vi vil bruke intervju ved kvalitativ metode for å få god kjennskap til regnskapsbransjen og deres tanker om foreslåtte endringer i regnskapsførerloven. Videre vil vi benytte dokumentanalyse til NOU 2018: 9 og høringssvar ved å trekke ut relevante endringer til regnskapsførerutdanning, autorisasjon, og etterutdanning. Til slutt ønsker vi å snakke med Høgskulen på Vestlandet, for deres synspunkter på utvalgets vurderinger, utdannelsen og bransjeansattes meninger.

Det er ikke fastlåst hvor mange intervjuobjekter som trengs, men vi må ha gode objekter for å treffe informasjon som er relevant for forskningsprosessen vår.

3.1 Utvalg

I den forberedende fasen må man ta stilling til utvalgsstørrelsen og lage en strategi for hvordan man innhenter data (Johannessen, et al, 2020, s. 57). Siden vi bruker kvalitativ metode, vil intervjuobjektene bli referert til som informanter. Antallet informanter er ikke avgjørende for forskningsprosessen, da vi ønsker å gå i dybden og innhente førstehåndskunnskap fra regnskapsførere og instituttansatte (Johannessen, et al, 2020, s. 74).

Vi benytter snøballmetoden for å treffe de mest kunnskapsrike informantene, som kan gi oss relevant og pålitelig informasjon (Johannessen, et al, 2020, s. 64).

Vi går bredt ut og kontakter 25 regnskapsbedrifter, for å skaffe de beste informantene til å belyse oppgavens problemstilling. De får alle tilsendt informasjonsskriv og intervjuguide, slik at vi kan få snakke med de informantene som har størst kunnskap om temaet. I tillegg kontakter vi HVL for å få den informanten som er best egnet til å stille til intervju.

3.2 Intervju

Intervju er den dominerende metoden innenfor kvalitative metoder og blir brukt til å studere meninger, holdninger og erfaringer (Johannessen, et al, 2020, s. 105). Intervjuet kan utføres strukturert eller ustrukturert. Vi velger den vanligste formen, semistrukturert, som finnes mellom de to ytterpunktene (Johannessen, et al, 2020). Semistrukturen gir informantene stor frihet til å utdype temaer, samtidig som vi fastholder innholdet i intervjuguiden (Johannessen, et al, 2020, s. 108).

Innledningsvis presenterer vi oss og prosjektet til informanten. Videre følger vi intervjuguiden (vedlegg 3 og 4) og stiller nøkkelspørsmål knyttet til prosjektets problemstilling og oppfølgingsspørsmål for en dypere forståelse.

3.3 Dokumentanalyse

I bacheloren tar vi for oss NOU 2018: 9 og hørings svar som en kilde for sekundærdata gjennom å analysere relevant informasjon. Vi bruker dokumentanalyse for å hente inn andres synspunkter og tolkinger gjennom offentlig informasjon, til drøfting (Jacobsen, 2015, s. 170).

Når vi bruker sekundære data må vi være klar over at innsamlet data, ikke er skreddersydd til vårt formål noe som kan påvirke prosjektets gyldighet og pålitelighet (Jacobsen, 2015, s. 171).

3.4 Forskningsetikk

Det er viktig at forskning gjøres på et etisk høyt nivå. Kvalitativ forskning stiller strenge etiske krav til at menneskelig hensyn blir ivaretatt (Johannessen, et al., 2020, s. 102). For at forskningsprosjektet skal holde et etisk høyt nivå har den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) utarbeidet retningslinjer innen forskningsetikk

(Forskningsetisk komiteene, 2021, s. 5). Forskningsetikk er bygd på alminnelige normer der menneskeverd blir opprettholdt. De tre grunnleggende verdiene forskeren må ta hensyn til er (Forskningsetisk komiteene, 2021, s. 6):

1. Respekt for likeverd, frihet og selvbestemmelse
2. Beskyttelse mot risiko for skade og urimelig belastning
3. Rettferdighet i prosedyrer og fordeling av goder og byrder

Verdiene er til for frivillig og dokumentert samtykke selv om det ikke innhentes personlig data. Det skal ikke være noen tvil om at deltakelsen er frivillig, og deltakeren skal ikke føle noe ytre press til deltakelse. Deltakeren skal være informert og informasjonen skal være utvetydig slik at deltakeren vet hvordan dataen lagres, distribueres, og destrueres ved prosjektet (Forskningsetisk komiteene, 2021, s. 23).

Forståelsesfull og tilstrekkelig informasjon skaper tillit mellom forsker og deltaker. Deltakerne eier sin egen data og forskeren skal ivareta deltakerens data slik at deltakeren blir utsatt for minst mulig belastning (Johannessen, et al, 2020, s. 45).

Når det er avtalt anonymitet er det viktig at forskeren sikrer at deltakerne ikke kan identifiseres. Innhentet data må derfor anonymiseres slik at informasjonen som brukes i prosjektet ikke kan kobles til deltakerne (Forskningsetisk komiteene, 2021, s. 21).

Vi vil benytte lydopptak til intervjuene etter samtykke fra deltakerne som vi lagrer elektronisk i syv dager. En kombinasjon av elektronisk lagring og identifikasjon av individer utløser meldeplikt til Norsk senter for forskning (NSD) (Johannessen, et al., 2020, s. 102). Vi melder derfor inn prosjektet til NSD før vi starter datainnhentingprosessen. (vedlegg 1).

Ved forskningsmeldingen til NSD legger vi ved informasjonsskriv (vedlegg 2) og intervjuguide (vedlegg 3 og 4). Informasjonsskrivet utarbeides etter mal fra NSD og inneholder formålet med forskningen, estimert lengde på intervjuet, informert samtykke, ansvarlige, og deltakerens rettigheter. Videre informerer vi om at deltakelsen er frivillig og anonym, og at de når som helst kan trekke samtykke uten å oppgi grunn.

NSD vurderer at *«behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg, og eventuelt i meldingsdialogen mellom innmelder og Personverntjenester. Behandlingen kan starte»* (vedlegg 1).

3.5 Transkripsjon

Vi transkriberer intervjuene ned som tekst for å dokumentere det informantene sier (Johannessen, et al., 2020, s. 132). Når man skal transkribere lydfiler kan man transkribere intervjuet ordrett, eller velge ut relevante deler (Johannessen, et al., 2020, s. 119). Vi velger å høre gjennom lydopptaket, og notere ned relevante og fullverdige setninger av informantens formuleringer. Når vi sådan velger å ta ut deler av intervjuet er det viktig at man får med essensen så ikke intervjuet mister validitet (Johannessen, et al., 2020, s. 43). Ferdig transkribert anonymisert materiale blir derfor forelagt informantene, for en bekreftelse av at deres ord og meninger blir gjengitt riktig.

3.6 Validitet, reliabilitet og objektivitet

Med forskning, må vi se på dataens relevans (validitet). Begrepet validitet handler om dataen man undersøker er «*gode (valide) representasjoner av de generelle fenomenet*» (Johannessen, et al., 2020, s. 44). Ved validitet skilles det mellom ulike former eksempel intern validitet og ytre (ekstern) validitet (Johannessen, et al., 2020, s. 43-44).

Når vi ser på intern validitet ved kvalitativ metode ser man etter om dataen og framgangsmåten reflekterer formålet til forskningen, og om denne representerer virkeligheten (Johannessen, et al., 2020, s. 250)

Ved ekstern validitet ser vi på om resultat fra andre forskningsprosjekter kan overføres til sammenlignbare prosjekter (Johannessen, et al., 2020, s. 251). Om forskningsprosjekter kan generaliseres eller overføres til andre prosjekter «*er resultatene gyldig ut over de forskningsenhetene og den settingen vi har undersøkt*» (Johannessen, et al., 2020, s. 410).

Reliabilitet knyttes til oppgavens data hvor vi ser på hvilken data som er brukt, hvordan den er samlet inn, og hvordan vi har bearbeidet den (Johannessen, et al., 2020, s. 250). Ved kvalitativ forskning kan vi styrke påliteligheten ved å gi en bred beskrivelse av konteksten. Forskeren kan også lage en revisjonsprosedyre som gjør det mulig for lesere å spore den dokumenterte dataen (Johannessen, et al., 2020, s. 250).

Det forventes at kvalitative undersøkelser gir et unikt perspektiv innen det temaet som blir undersøkt (Johannessen, et al., 2020, s. 252). Det er viktig at forskningsresultatet fremheves

og at forskerens subjektive meninger ikke blir framlagt (Johannessen, et al., 2020, s. 252). Bekreftbarhet sikrer dette ved graden av resultater som kan bekreftes gjennom andre forskeres tilsvarende undersøkelser (Johannessen, et al., 2020, s. 252).

3.6.1 Forskningens validitet, reliabilitet og objektivitet

Ved bruk av snøballmetoden kunne vi justere antall informanter underveis og avslutte datainnsamlingen når vi hadde valide meninger om prosjektet problemstilling. Vi valgte å sende ut intervjuguiden på forhånd for å sikre den beste representasjonen av virkeligheten og styrke prosjektets pålitelighet. En svakhet ved dette blir at informantene drøfter spørsmålene og påvirkes av andre før vi gjennomfører intervjuet.

Semistrukturert intervju styrker oppgaven gjennom friheten til å gå i dybden og følge informantens retning i samtalen samtidig som vi opprettholder struktur på nøkkelspørsmål.

Svakheten ved å benytte semistrukturert intervju er vår mulighet til å påvirke informantene med veiledende spørsmål slik at våre tanker i større grad kommer frem. Ved intervju henter vi inn primærdata som vi selv har en grad av kontroll på og vil kunne påvirke. Vi fant det utfordrende å stille objektive oppfølgingsspørsmål, men prøvde å formulere relevante spørsmål objektivt.

Våre informanter er anonyme. Anonyme data svekker oppgavens reliabilitet ved at den ikke er mulig å spore for leseren. Vi valgte likevel å holde informantene anonyme for å beskytte deres personlige meninger.

Bruken av lydopptak stryker oppgavens validitet ved at vi fikk formulert all relevant informasjon tilnærmet informantens meninger og syn. Videre sikret vi informasjonens gyldighet ved å sende ferdig transkribert tekst til ettersyn hos informantene.

Dataen fra NOU 2018: 9 og høringssvarene, hentet ved dokumentanalyse, gir oss gode representative data gjennom tanker og meninger. Dokumentanalyse kan svekke prosjektets pålitelighet ved at vi vet ikke hvilken metode som er brukt for innhenting av data. NOU 2018: 9 styrker imidlertid prosjektet reliabilitet ved at den er utarbeidet av revisorer og regnskapsførere.

4. Presentasjon av data

I dette kapittelet presenterer vi funn fra høringsvar gjennom dokumentanalyse og en oppsummering fra informantene, hvor vi trekker ut essensen gjennom relevant informasjon fra transkribert materiale (vedlegg 6).

Vi gikk bredt ut og inviterte tjuefem regnskapskontorer til å ta del i vår undersøkelse. Av de inviterte gjennomførte vi fem intervjuer av autoriserte regnskapsførere med direkte erfaring til å svare på våre forskningsspørsmål. Ved HVL ble vi forespeilet en person med inngående kjennskap til utdanningsprogrammet og bransjens behov. Vi har døpt informantene fra A-F og anonymisert all transkribert data, slik at informantene ikke kan identifiseres.

Fra høringsvarene presenterer vi funn med relevans fra Universitets- og høgskolerådet ved økonomi og administrasjon (UHR-ØA), Handelshøyskolen BI, Regnskap Norge og Sparebank 1 Regnskapshuset.

4.1 Høringsvar- NOU 2018: 9

UHR-ØA uttaler seg positivt til at minstekravet på profileringsseminarene til regnskapsfører skal være 60 studiepoeng (Haaland & Nielsen, 2018, s. 1). UHR-ØA er også positive til at profileringsseminarene ikke spesifiseres nærmere, men påpeker at det kan bli utfordrende å tolke om minimumskravene dekkes ved bachelorgraden (Haaland & Nielsen, 2018, s. 2).

«UHR-ØA er enig med utvalget om større fleksibilitet» (Haaland & Nielsen, 2018, s. 3) ved etterutdanning, men synes lovforslaget til NOU 2018: 9 er litt upresist. De mener det skal stå i lovteksten at det er tilstrekkelig opplæring i alle fagemner i løpet av de tre kalenderårene (Haaland & Nielsen, 2018, s. 3).

Høringsvaret til Handelshøyskolen BI er positiv til utdanningskravet på 60 studiepoeng til profileringsseminarene som er med på å underbygge regnskapsførerens yrkesutøvelse (Viken, 2018).

Regnskap Norge sitt høringsvar støtter utvalgets forslag til tre års praksis for regnskapsførere med bachelorgrad. De argumenterer med egen erfaring som tilsier at bachelorutdannede gjennomgående har mer enn toårs praksis «før de gis eget oppdragsansvar i regnskapsforetaket» (Larsen & Kaaby, 2018, s. 7). Videre støtter de medlemmet Opsahl sitt

forslag til tittelendring fra ‘regnskapsfører’ til ‘regnskapsrådgiver’

Regnskap Norge skriver at kravet til regnskapsførers utdanning og praksis «har endret seg vesentlig» (Larsen & Kaaby, 2018, s. 6), siden regnskapsførerloven ble vedtatt i 1993. Yrket er i dag mer omfattende og komplisert, noe som krever større kompetanse hos regnskapsføreren. På grunn av utviklingen i regnskapsyrket ser ikke Regnskap Norge bort fra at minstekravet til regnskapsførere blir mastergrad, og poengterer at «*det er absolutt argumenter som taler for et rent masterkrav også for regnskapsførere.*» (Larsen & Kaaby, 2018, s. 7).

Regnskap Norge stiller seg positive til lovforslaget om å gjøre etterutdanningskravet mer fleksibelt. De mener det er bra at regnskapsførere har fleksibilitet til å kunne ta etterutdanningen innen fagområder de føler er relevante for dem (Larsen & Kaaby, 2018, s. 8).

Høringssvaret til Sparebank 1 Regnskapshuset er enig med utvalgets vurdering om at kompetansenivået til regnskapsføreren har økt. Videre har de en oppfattelse av at mastergraden gir regnskapsføreren en bedre analytisk forståelse enn bachelorgraden. Sparebank 1 Regnskapshuset vurdering blir at «*skal man få tittelen statsautorisert regnskapsfører, er det vår oppfatning at en mastergrad må være et krav.*» (Jenssen, 2018, s. 2).

Sparebank 1 Regnskapshuset er enig i utvalgets lovforslag og mener det «*vil være et steg i riktig retning*» (Jenssen, 2018, s. 2) for etterutdanningen «*at det ikke lenger stilles krav til et bestemt antall timer innenfor ulike fagkretser*» (Jenssen, 2018, s. 2).

4.2 Utdrag fra transkriberte intervjuer

4.2.1 Informant A

‘A’ kombinerte utdanning og jobb, og synes det var veldig positivt ettersom ‘A’ da lettere kunne relatere studie til arbeidslivet. Videre syns ‘A’ at praksis er avgjørende for å bli autorisert. Først ved praksis ser man totalbilde og får en forståelse for faget.

‘A’ forteller at man aldri blir utlært i regnskapsyrket, men at man med tiden får faglig tyngde og en trygghet i yrket. ‘A’ tenker at man trenger minst to år for å opparbeide seg en viss innsikt i yrket og sier at den teknologiske utviklingen er formidabel, men ser det som lettere

for unge nyutdannede å forholde seg til.

A' forteller oss at det er utfordrende å møte den store forskjellen mellom skolebenken og det praktiske liv. Videre sier 'A' at man som regnskapsfører skal håndtere regnskapet fra A-Å.

Siden faget er veldig stort, og det er mye en skal holde seg oppdatert på ser 'A' for seg at det kan bli mer spissing av arbeidsoppgaver i fremtiden. 'A' legger til at man er nødt til å forstå helheten, selv om arbeidsoppgavene spisser seg, og ser en fordel i at autorisert personell utfører arbeidsoppgaver som ikke krever autorisasjon.

Kanskje bachelorgraden kan bli mer fleksibel ved å legge opp til at en kan gå 'regnskap og HR' eller 'regnskap, rådgivning og eiendom', foreslår 'A'.

Fremover så ser 'A' at det blir mindre av det tradisjonelle med føring av regnskap og at det ikke bare er regnskapsføreren som har innsyn i systemet. Det blir mye mer automatikk på bilag og faktura slik at regnskapsføreren i større grad har en kontrollfunksjon og jobber med sanntidsdata.

'A' ser på allsidighet som en viktig egenskap for nyutdannede regnskapsførere ettersom hverdagen blir mer og mer omfattende med systemer ol. Videre sier 'A' at alle yter en type rådgivning til kundene, og at rådgivningskompetanse er viktig. 'A' forteller at deres oppgave er å formidle, slik at kunden får større forståelse til regnskapet og kan skape bedre resultater gjennom gode beslutninger.

Når vi snakker om tittelendring tenker 'A' at regnskapsføreryrket, som alle andre yrker, gjerne har godt av litt fornyelse. Når man sier regnskapsfører så får noen negative assosiasjoner med det og tenker at det høres kjedelig ut. En regnskapsrådgiver vil kanskje oppfattes litt annerledes.

'A' ser på etterutdanning som absolutt nødvendig for å holde seg oppdatert, og tenker at det med fordel kan være litt mer fleksibelt slik at en kan bruke mer timer på områder hvor en trenger fordypning.

'A' tenker at et tett samarbeid med regnskapskontorene er smart for utdanningsinstitusjonene, for mer reelle oppgaver og caser med problemstillinger som en vil møte på i det virkelige liv.

4.2.2 Informant B

‘B’ jobbet noe med regnskap før og underveis i studie, og synes kombinasjonen var nyttig ved at en i større grad fikk konkrete eksempler og reelle problemstillinger. ‘B’ forteller at det er en del rutiner som bare gjøres en gang i året, og at man trenger repetisjon for å bli god. Man trenger minst to år for å bli autorisert sier ‘B’, og utdyper at «en er ikke utlært selv om en er autorisert»

‘B’ tenker at praktisk bruk av regnskapsprogram skaper en bedre forståelse ved at en får se hvordan det virker. Akkurat hvilket system en legger opp til å lære er ikke så viktig sier ‘B’ da regelverket en skal etterleve er det samme uansett system.

Arbeidsoppgavene varierer med året sier ‘B’, men at det er bokføring, avstemminger, innsendinger, oppgaver til det offentlige, og dialog med kundene. Det er mye telefonkontakt poengterer ‘B’ og kaller det hverdagsrådgivning. Videre forteller ‘B’ at kundene ikke kommer med de mest avanserte spørsmålene, men gjerne søker råd om sykemelding, permittering, oppsigelser, avtaler og forsikringer.

Kunden og jeg har tilgang til samme regnskapssystem sier ‘B’ og tenker at dette gjør det enklere å hjelpe kunden med løpende utfordringer. Det gjør ‘B’ mer oppdatert i dialog med kunden, slik at ‘B’ kan tenke mer fremtidsrettet og foreta hverdagsrådgiving og mulighetssamtaler med bedriften.

I tillegg til å kunne faget sitt sier ‘B’ at er det kjempeviktig for nye regnskapsførere å være gode på kommunikasjon. En må ikke kunne svare på alt, men håndtere prosessen på en god måte ved å vise interesse og skape tillit gjennom relasjonen til kunden. Et godt tillitsforhold er viktig poengterer ‘B’ ettersom vi får en unik innsikt til bedriftenes fremtidsplaner.

‘B’ ser på etterutdanning som en nødvendighet for yrket, og tenker det med fordel kan være mer fleksibelt.

4.2.3 Informant C

‘C’ støtter forslaget til ett år lenger praksis og mener bachelornivået er nok på veien mot autorisasjon. Videre tenker ‘C’ at det er drøyt at man skal trenge master for å være autorisert regnskapsfører, men at det kan gå i den retningen. Ved nyansettelse sier ‘C’ at de primært søker de med bachelor, men at de også ansetter personer med mastergrad.

‘C’ sier det kan være lurt å legge til rette for mer IT-teknologi, ettersom det er et viktig verktøy for regnskapsførerne. Økonomer som er god på IT er en mangelvare. En kombinasjon av IT og økonomi ser jeg på som gullverdt. ‘C’ sier det er viktig å få trent seg i reelle økonomisystem og bli god på Excel ettersom de fleste økonomisystem henter data ut i Excel, og så bearbeider man det videre derfra.

‘C’ forteller oss at bokføring er historie, og at mesteparten her er automatisert gjennom økonomisystemet. ‘C’ tenker at kravet til regnskapsføreren videre fremover blir å være kundens økonomisjef og i større grad en controller som jobber tett på kunden.

Basiskunnskaper og lovforståelse forventer ‘C’ at alle har med seg fra utdanningen. Videre ser de mer på de menneskelige ferdighetene som gode kommunikasjons- og relasjonsferdigheter den enkelte har når de skal ansette nye.

‘C’ finner det naturlig å endre tittelen fra regnskapsfører til regnskapsrådgiver, ettersom en blir mer en regnskapsrådgiver og anvender automatiserte data, enn at en fører de.

Det er alltid en stor overgang å komme fra studie til arbeidslivet forteller ‘C’ og legger til at man får en teoretisk og akademisk tilnærming ved utdannelsen, hvor man trenes til å bli god i å bruke verktøy. ‘C’ sin bedrift bruker fadderordninger og fellessamlinger for å ivareta nyansatte.

‘C’ forteller at etterutdanning er bra, og at det med fordel kan være mer fleksibelt og fritt hvordan man fordeler timene. Det er bra at det nye lovforslaget åpner for en større grad av fleksibilitet.

4.2.4 Informant D

‘D’ utdannet seg over flere år og jobbet noe med regnskap underveis. At ‘D’ hadde relevant jobb under studie gjorde det lettere relatere problemstillingene til reelle situasjoner. ‘D’ sier at bacheloren i økonomi og administrasjon rommer veldig bredt, og syns utdanningen kunne vært litt bedre praktisk anlagt til regnskapsarbeidet.

‘D’ tenker det er bra å øke praksis fra to til tre før man mottar autorisasjon og sier regnskapsbransjen har mange autoriserte regnskapsførere som på sett og vis ikke fortjener tittelen. ‘D’ utdyper dette med at finanstillsynet ikke ser nærmere på kvaliteten gjennom den enkeltes oppgaver, men kun registrerer at den ansatte har gått gjennom timene som trengs for

autorisasjon. Ved spørsmål om mastergrad svarer 'D' at bedriften heller vil ha en som har bachelor med erfaring enn en med master uten erfaring.

Utdanningsinstitusjonene burde trene studentene mer i case-oppgaver for forskjellige bedrifter forteller 'D' og legger til at det gjerne må være dummybedrifter. 'D' sier at regnskapskontorer har mange rutiner, kontrollpunkter og sjekklister som studentene burde trenes i gjennomføringer over et regnskapsår.

Når vi spør om arbeidsoppgaver sier 'D' at det ikke er like mye bokføring i dag, og at deres jobb i større grad er å kontrollere føringer. Videre avstemmer de moms, kjører lønn og jobber med årsregnskap. 'D' sier at man kan komme borti integrasjoner mellom kassesystemer og økonomisystemer slik at den som skal bli autorisert regnskapsfører bør også kunne litt IT. En som er god på IT og økonomi er veldig ettertraktet i markedet.

'D' tenker at en stor del av de framtidige arbeidsoppgavene vil være kontrollere og se at ting stemmer. Regnskapsføreren har mange frister å forholde seg til slik at egenskaper som god hukommelse, ryddighet og effektivitet er viktig i tillegg til forståelsen for regnskap sier 'D'. En autorisert regnskapsfører, er pliktig til at den som mottar regnskapet forstår tallene. Dersom man ikke forstår dem selv er det vanskelig å forklare det til kunden legger 'D' til.

'D' tenker det er lurt og nyttig å øve seg på muntlige formuleringer ved utdanningsinstitusjonene. 'D' mener ikke at man må være ekstrovert eller utadvendt for å være regnskapsfører, men at man gjerne bør øve litt på kundekontakt. 'D' tenker at en tittelendring kan føre til at rådgivningsdelen formaliseres, og da skal man være trygg på hvilke råd man gir.

Etterutdanning er nyttig for å holde seg oppdatert, men å holde det så omfattende til hvert tredje år syns 'D' er litt unødvendig.

4.2.5 Informant E

'E' sier at en autorisert regnskapsfører skal kunne mye, og at en utvidelse fra to år til tre års praksis er greit, da de trenger den tiden. 'E' mener tre års skolegang med tre års praksis er bedre enn å kreve fem års skolegang, og påpeker at man lærer best ved praksis.

'E' forteller oss at kombinasjonen av skole og praksis er viktig, og at praksis ved utdannelsen

hadde gjort skolegangen lettere. Det er mange ting som 'E' i ettertid har skjønt, som kunne ha vært greit å ha en bedre forståelse for på skolen.. Når du kommer ut i arbeidslivet blir du kastet rett ut i det, så hvis du ikke har prøvd litt inn imellom så kan det bli veldig tungt sier 'E'. Bedriften til 'E' kjører et opplegg med mentor til nyansettelse for å legge til rette for en god overgang fra skole til arbeidslivet.

Videre fremover tenker 'E' at selve regnskapet og bilagene går mer av seg selv, og at regnskapsførerjobben i større grad blir å kontrollere regnskapet med stikkprøver og drive mer rådgiving inn mot kunden. Til dette er det viktig å forstå teknologien og hvordan ting blir utført sier 'E' og legger til at man kan analysere regnskapet på en annen måte enn før. Det blir viktig å ha gode rådgivningsferdigheter fremover sier 'E'.

'E' sier det er viktig med etterutdanning, men at kravene ikke trenger å økes. 'E' ser det som positivt at etterutdanningen blir mer fleksibel slik at man kan fokusere på de områdene en trenger mer kunnskaper om. 'E' forteller oss at man som regnskapsfører må kunne det grunnleggende. Videre forteller 'E' at utdanningen bør fokusere på digitaliseringen, og ser det som en fordel at studenter får jobbe i et regnskapssystem og får sett litt hvordan ting fungerer i praksis. 'E' avslutter med at det er viktig å forstå tallene du får ut i rapporten ettersom fremtidens regnskapsfører ikke kommer til å sitte å punche inn tallene selv.

4.2.6 Informant F 'Ansatt ved HVL'

'F' synes det høres fornuftig ut at utvalget tenker at bachelorgraden er tilstrekkelig, og legger til at Bachelorgraden har mye bra innhold. 'F' synes spesielt det tredje året med 60 studiepoeng, for regnskapsprofilen, gjør at man kan tre ut i arbeidslivet og gjøre et godt stykke arbeid.

Til spørsmål om praksis under utdanning kommer det frem at profileringsseminarene mellom HVL sine campuser er ikke like, men at de vil samkjøre utdanningene til en unik profil når lovforslaget vedtas. 'F' forteller videre at de har lekt litt med tanken om en masterprofil ved 'regnskap og innovasjon', men at det vil ta tid å få til.

HVL har et årlig møtepunkt med Regnskaps Norges lokale nettverksgruppe kalt EFRA. I gruppa har de samtalt mye om hva som kreves av en regnskapsfører. På den måten får vi, som underviser og har et ansvar for å videreutvikle programmene, innspill til hvilke egenskaper de ser etter, forteller 'F'. Her kommer det frem at bransjen ikke lenger ser etter den introverte,

men noen som kan være en diskusjonspartner for kunden og selge inn tjenester.

Det at regnskapsføreren i større grad blir en rådgivendefunksjon er HVL bevist på sier 'F'. 'F' mener dette gjenspeiler seg i hvordan de underviser og lager vurderingsformer. 'F' poengterer likevel har de kan bli bedre, men føler seg litt bundet av innholdet i emnene.

Over tid har 'F' tenkt at regnskapsprofilen primært jobber med regnskap eller med tall, mens en finansiell orientert profil, blir en god controller. 'F' tenker at controller og regnskapsfører har blitt litt blandet over tid, men tenker at en controller jobber med internt regnskap og prosjektrapportering, mens en regnskapsfører tradisjonelt ender opp i et regnskapsfirma med årsavslutninger og terminoppgaver.

HVL er en av få tilbydere av en regnskapsprofil, noe som gjerne er naturlig ettersom det låser en del emner ved den anbefalte planen. 'F' sier de har 112,5stp. som er låst, og 7,5 stp. ledig til et valgfag, og 60 stp. til profilen. Etter hvert som utdanningsinstitusjoner har etablert masterprogrammer, så har de flyttet opp 'regnskap og revisjon', og droppet de fra bacheloren.

'F' forteller oss at de går systematisk gjennom utdanningsløpet hvert år, hvor de fagansatte går igjennom emnene sine og reviderer dem, slik at de blir fremtidsrettet. Videre ser HVL på læringsutbyttebeskrivelsen og at de holder den, før de tar for seg læringsformer, arbeidskrav, vurderingsformer og språk.

'F' sier de fortløpende vurderer om det er behov for nye valgemner og at de introduserer noe nye valgemner stort sett hvert eneste år. Spesielt verdsettelse har de snakket om å innføre. 'F' sier de innførte emne 'digitalisering for økonomer' for å øke kunnskapen til IT og systemkompetanse for økonomiutdannede. Det ble en introduksjon som de har prøvd å holde fokus på videre gjennom de bedriftsøkonomiske emnene. Ved emne regnskapsorganisering på tredje året får studentene bruke noe regnskapssystem som en siste byggekloss før praksis.

'F' forteller oss at dagens utfordring er at det er lite studenter i forelesningene, etter to år med 'korona-undervisning', og at de må jobbe for å få den sosiale dimensjonen tilbake.

5. Diskusjon

Vi har undersøkt sentrale områder for autorisasjonsordningen, og vil her drøfte hvordan ordningen sikrer et betryggende faglig kvalitetsnivå hos regnskapsføreren. Til problemstillingen har vi laget forskningsspørsmål for å se nærmere på utdanning, regnskapsførerenes kompetanse behov, og bransjen tanker om foreslåtte endringer til utdanning, praksis, tittel og etterutdanning.

5.1 Forskningsspørsmål 1

Gir bachelornivået et tilstrekkelig grunnlag i samsvar med den teknologiske utviklingen i bransjen?

Utvalget mener at det stilles større krav til regnskapsførers kompetanse gjennom den teknologiske utviklingen, økte lovkrav og endring i forretningsmodeller. Utvalget vurderer likevel at bachelornivået fortsatt vil gi et tilstrekkelig grunnlag for regnskapsføreren og begrunner dette med en kost nytte-vurdering.

‘Ansatt ved HVL’ synes dette er fornuftig av utvalget og mener det er mye bra innhold i bachelorgraden, spesielt profileringsementene til regnskapsprofilen.

‘C’ forteller oss at overgangen fra studie til arbeidslivet alltid vil være stor. Utdannelsen har en teoretisk og akademisk tilnærming, hvor man trenes til å bli god med verktøy som kan anvendes i arbeidslivet.

Ifølge utdanningsplanen skal bachelorgraden gi kandidatene brei kunnskap, og ved HVL gjør de dette gjennom forelesning, seminarer og regneverksted. Flere av informantene forteller at økonomiutdannelsen rommer bredt, og at de har lært mye på studie som de ikke anvender som regnskapsfører. Alle deler tanken om at man må kunne faget sitt og vi finner som Bolstad, et al. (2021) at utdannelsen gir et svært godt teoretisk grunnlag. Spørsmålet blir i hvilken grad dette samsvarer med den teknologiske utviklingen. ‘A’ forteller oss at den teknologiske utviklingen er formidabel, men ser det som lettere for unge nyutdannede å forholde seg til. ‘C’ gir oss videre innsikt til hvordan det var tidligere med et økonomisystem, kontra i dag hvor man i stor grad tilpasser seg kunden ved å benytte flere systemer.

Regnskap Norge forteller oss at teknologien har ført til at regnskapsføreren ikke lenger skal

føre så mange bilag, men heller fungere som «*bedriftens nærmeste rådgiver*» (Aale-Hansen, 2022). Flere informanter påpeker at dagens teknologi gjør at de jobber tettere på kunden, og i større grad med sanntidsdata. 'B' ser fordeler ved dette og sier det er enklere å hjelpe kunden med løpende utfordringer nå som de har samme oversiktsbilde av bedriften, gjennom økonomisystemet. Det gjør 'B' mer oppdatert i dialog med kunden, og muliggjør hverdagsrådgiving og samtaler om bedriftens fremtid.

Regnskap Norge har forsøkt å dytte frem den rådgivende rollen ved å skape en kriseforståelse (Schei, et al., 2015). Omstillingen har vist seg vanskelig ettersom regnskapsførerne er svært knyttet til sin rolle, og fleste regnskapsfirma er små bedrifter med høy utfaktureringsgrad og begrenset kapasitet til utviklingsarbeid.

Regnskap Norge har samtidig prøvd å lokke regnskapsførere ved å vise til muligheter innen rådgiving og spesialisering, uten å ta eierskapet over endringene. Med hjelp fra forskningsmiljøer har dytte-strategien blitt mer konkret og «*Regnskap Norge oppfordrer sine medlemmer til å lytte til kundene og deres ulike behov*» (Schei, et al., 2015). Ved å tilpasse seg kundenes krav og se mulighetene av endring vil regnskapsføreren bevege seg inn mot et relasjonsbasert yrke, og synet på regnskapsførerens arbeidsoppgaver er i endring.

Løfter vi blikket opp fra den teknologiske utviklingen, kan vi si at dette ikke bare leder til at regnskapsføreren trenger bedre systemkompetanse, men også være god i menneskelige relasjoner.

Kunderelasjonen har «*fått en ny og viktigere verdi*» (Baldacchino & Nygard, 2021, s. 51) der kunden forventer mer i dag. Man blir på sett og vis en selger som hjelper kunden med lønnsomhet. Gode kommunikasjonsferdigheter er derfor kjempeviktig for å kunne føre en dialog med god tone og skape en relasjon til kunden sier 'B'. Vedkommende legger til at man ikke behøver kunnskaper om alt kunden lurere på, men håndtere prosessen på en god og tillitsfull måte. 'C' er enig og oppsummerer det med at en rådgiver gjerne bør elske å møte mennesker.

I intervjuet med den ansatte ved HVL kommer det frem at det for øyeblikket er lite studenter i forelesningene, og at de må jobbe for å få den sosiale dimensjonen tilbake. HVL er bevisst på at interaksjon mellom mennesker er viktig for å skape gode kommunikasjonsferdigheter, og bruker gjerne gruppearbeid for å fremme dette.

5.1.1 Oppsummering

Vi ser det at bachelorutdanningen rommer bredt og gir et godt teoretisk grunnlag. Man får en allsidig utdannelse som kan brukes på hele aspektet ved økonomiske og administrative områder. På den ene siden kan noe av det man lærer være uten relevans for yrket som regnskapsfører, mens det på andre siden kan ha stor relevans for andres valg av yrke, eller veien mot mastergrad.

Det teoretiske grunnlaget er viktig, men vår undersøkelse viser at man samtidig må ha et forhold til den teknologiske utviklingen og møte endringsbehovet. Endringsbehovet ved selve rollen som regnskapsfører og dens oppgaver gjør at utdanningsinstitusjonene bør fokusere mer på hva de gjør for å skape gode rådgivere.

Nyutdannede regnskapsførere trenger gode kommunikasjonsferdigheter til større grad av samhandling med kunden i sin nye rolle. Videre kan man spørre seg om det teoretiske grunnlaget samsvarer med å skape gode kommunikasjonsferdigheter og systemkompetanse?

Vi ser at HVL har mer å gå på når det kommer til trening, og det å utfordre studentenes muntlige kommunikasjonsferdigheter som satsningsområde ved kunnskapsdeling, og vurderingsformer.

5.2 Forskningsspørsmål 2

Samsvarer bransjens kompetansebehov med HVL sin profilering av regnskapsutdannelsen?

HVL har et årlig møtepunkt med EFRA hvor det kommer frem at bransjen ikke lenger ser etter den introverte, men noen som kan være en diskusjonspartner med kunden.

Informantene er samstemte i 'C' sin forutsetning om at alle har basiskunnskaper om økonomi og lovforståelse fra utdannelsen. Videre gjør praktisk erfaring det lettere for studentene å relatere problemstillinger i skoleoppgaver til reelle situasjoner. 'A' mener at flere praktiske oppgaver bør vektlegges, og ønsker et tettere samarbeid mellom bransjen og utdanningsinstitusjonen for mer reelle oppgaver og caser. 'D' foreslår at man kan sette opp 'dummybedrifter', gjerne for et helt år, slik at man trenes i å gjøre ukentlige rutiner, oppgaver, og et årsoppgjør. 'D' legger til at trening på kommunikasjon, samt debet og kredit er viktig å få inn i ryggmargen som regnskapsfører.

Det kommer frem at allsidighet er en viktig egenskap for regnskapsføreren. Dette gjenspeiles i stillingsannonsen hvor vi ser at hovedarbeidsoppgavene vil være «*økonomisk rådgivning, controlling, og budsjettering, og uteoppdrag i SMB-markedet*» (vedlegg5).

Det er interessant å se at hovedarbeidsoppgavene i større grad faller inn under den breie økonomiutdannelsen, ved emnene økonomistyring og finansregnskap med analyse, heller enn profileringsemnene som er spisset for regnskapsprofilen.

Regnskapsføreren arbeidsoppgaver kommer på plass ved oppdragsavtalen og den enkeltes stillingsbeskrivelse. Våre informanter har stort sett sin egen kundeportefølje, som de følger opp med regnskapet fra A-Å. De sjekker og godkjenner fakturaer, bokfører bilag, og jobber mye med regnskapsrapportering. Siden faget er veldig stort, og det er mye en skal holde seg oppdatert på ser 'A' for seg at det kan bli mer spissing av arbeidsoppgaver i fremtiden.

'C' forteller oss at bokføring er historie, og at mesteparten her er automatisert gjennom økonomisystemet. Noen kunder ønsker også å plassere bilagene selv, slik at regnskapsførerrollen blir mer en controller, som ser over og retter feil. Flere informanter deler synet til 'C' og poengterer det med at bilagene går av seg selv og flyter på automatikken. 'C' oppsummerer det med at kravet til regnskapsføreren videre fremover blir å være kundens økonomisjef, og i større grad en controller som jobber tett på kunden.

Dette samsvarer med masteroppgaven til Baldacchino og Nygard hvor de oppsummerer med at «*Rådgivnings- og kontrollrollen vil bli sterkere*» (Baldacchino & Nygard, 2021, s. 50), og at en god kunderelasjon skaper suksess. Baldacchino og Nygard sier videre at «*kommunikasjonsevner, profesjonell trygghet og selvtillit vil være sentrale personlige egenskaper i fremtiden*» (Baldacchino & Nygard, 2021, s. 52).

'A' forteller oss at bedriftene etterspør mer rådgivning, informasjon og veiledning til personalarbeid og forbedringsområder i dag enn tidligere. 'B' kaller det hverdagsrådgivning. 'E' tenker at det er viktig å ha gode rådgivningsferdigheter nå som selve regnskapsføringen blir automatisert ved elektroniske fakturaer. Vi hjelper kunden med å forstå regnskapet slik at de kan skape bedre resultater gjennom gode beslutninger sier 'A'. Det er viktig at regnskapsføreren har mottakeren i tankene når budskapet formuleres.

Muntlig samtale ansikt til ansikt gir rik informasjon, og forsikrer i stor grad en felles forståelse ved kommunikasjonsprosessen. Kommunikativ kompetanse øker ens evne til å

forstå og videreformidle informasjonen (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 393), og er viktig i arbeidslivet. Vi ser alle verden gjennom «*våre egne briller*» (Kaufmann & Kaufmann, 2015, s. 395), men man bør prøve å være en aktiv lytter og forstå mottakerens perspektiv for å skape en effektiv og god kommunikasjon.

Den ansatte ved HVL sier de er bevisste på at regnskapsføreren i større grad blir en rådgivendefunksjon, og at dette gjenspeiler seg i hvordan de underviser og lager vurderingsformer. De ser utviklingspotensialet, men føler seg litt bundet av innholdet i emnene. Hvert år er det opp til de fagansatte å gjøre emnene sine fremtidsrettet.

Videre kommer det frem at system- og økonomiforståelse er gullverdt for fremtiden. Det er viktig at studentene får trent seg i reelle økonomisystemer og lærer seg hvordan man setter opp integrasjoner mellom ulike system. Vi ser ved stillingsannonsen at bransjen ønsker utdannede med «*interesse for og god brukerkompetanse innen IT og systemleveranser*» (vedlegg 5).

Campusene ved HVL har prøvd å imøtekomme næringens behov for IT og systemkompetanse gjennom innføring av emnet 'digitalisering for økonomer', og videre prøvd å holde fokus på dette i de bedriftsøkonomiske emnene. I det siste semesteret tilbyr de også opplæring i programvare for regnskap.

5.2.1 Oppsummering

Det kommer frem at man nå ser etter ekstroverte kandidater som i større grad kan være en diskusjonspartner med kunden. Allsidighet sies å være en viktig egenskap for regnskapsføreren. Vi ser det derfor positivt at bachelorgraden rommer bredt og skaper allsidig kunnskap innen mange emner.

Det pekes på økte krav til fremtidens regnskapsfører og at en kombinasjon mellom IT og økonomi er gullverdt. Fagansatte går igjennom emnene sine og reviderer dem, slik at de blir fremtidsrettet. Her kan utdanningsinstitusjonene, som har kontakt med bransjen komme inn å sikre god kvalitet. Spesielt bedriftsøkonomiske emner, bør holde fokus på at studentene løser oppgaver og caser gjennom regnskapsprogram.

Faget begynner å bli så omfattende at vi kan komme til å se en spissing av arbeidsoppgaver, slik at noen bare jobber med lønn. Kunden søker råd om sykemelding, permittering,

oppsigelser, avtaler og forsikringer sier 'B'. Det kan tenkes at HR også burde være et emne med sterk anbefaling for regnskapsføreryrket, men det er vanskelig å finne plass til emne.

5.3 Forskningsspørsmål 3

Hva tenker bransjen om foreslåtte endringer til utdanning, praksis, tittel og etterutdanning ved autorisasjonsordningen i NOU 2018: 9?

5.3.1 Utdanning

Bachelorgraden i økonomi og administrasjon gir en god og bred kompetanse i dag. Utdannelsen dekker mange generelle områder, som videre fyller kravene til masterutdannelse. Det å fylle kravene til master blir gjerne utfordringen som følger med en mer fleksibel bachelorgrad.

Det nye lovforslaget åpner for mer fleksibilitet til de ulike profileringsseminarene ved å senke antall studiepoeng per fastsatt emne, men fortsatt holde på 60 stp. som minstekravet til profilen. UHR-ØA er positive til dette i sitt hørings svar. De påpeker samtidig at fleksibiliteten kan gjøre det vanskelig å tolke om minimumskravene til profesjonsseminarene blir dekket ved bachelorgraden (Haaland & Nielsen, 2018, s. 2). Handelshøyskolen BI er også positiv til utdanningskravet på 60 stp. til profileringsseminarene som er med på å underbygge regnskapsførers yrkesutøvelse (Viken, 2018).

'Ansatt ved HVL' sier at det ikke kommer til å gå utover de emnene som får reduksjonen, men at de vil kunne fordeles litt annerledes. Regnskapsprofilen har 112,5 stp. som er låst til obligatoriske fag pluss 60 stp. til profileringsseminarene, slik at det bare er 7,5 stp. ledig for et valgmenne.

'E' og 'D' tenker bedriften heller vil ha en ansatt med bachelorgrad og erfaring enn en med mastergrad uten erfaring. 'C' synes at det er litt drøyt å kreve master, men at det på lang sikt kan gå i den retningen. 'C' mener at bachelornivået er nok, og synes heller utfordringen ligger i kvalitetssikringen av autoriserte regnskapsførere. 'D' er enig i dette og peker på utfordringen ved at finanstilsynet gir autorisasjon ved nok praksis i tid, uten å se nærmere på kvaliteten til den enkeltes oppgaver.

5.3.2 Praksis

Utvalget mener at den teknologiske utviklingen stiller økte krav til regnskapsførers kvalifikasjoner, men vurderer at bachelornivået fortsatt vil gi et tilstrekkelig teoretisk grunnlag for regnskapsføreren. Utvalget går inn for å øke kravet fra to til tre års praksis.

Informantene mener det er viktig med praksis før man blir autorisert som regnskapsfører. 'A' forteller oss at man aldri blir utlært, men at man med tiden får faglig tyngde og trygghet i yrket. 'B' er enig og sier: «*En er ikke utlært selv om en er autorisert*». 'D' poengterer også dette med at det finnes mange regnskapsførere som på sett og vis ikke fortjener tittelen 'autorisert', da det krever en viss kvalitet i arbeidet.

Tre års praksis i bedriften gir kontinuitet i oppgaver og rutiner. Det kan fortsatt være noen områder og problemstillinger en ikke er ekspert på, men ved å øke tiden sikrer man bedre kvalitet gjennom et større mulighetsrom for ulike temaer på veien mot autorisasjon.

Vi ser at dette samsvarer med Regnskap Norge sitt høringssvar hvor de støtter utvidelsen til tre års praksis og argumenter likt som informantene våre. Regnskap Norge ser at bachelorutdannede trenger gjennomgående mer enn to års praksis før de får et godkjent stempel ved autorisasjonen, og kan ta oppdragsansvar.

5.3.3 Tittel

Utvalget har vurdert om tittelen 'Regnskapsfører' bør endres (NOU 2018: 9, 2018, s. 34). Utvalget har ulike meninger om hvilken tittel som egner seg best. Et medlem foreslår å erstatte «regnskapsfører» med «regnskapsrådgiver» ettersom den teknologiske utviklingen innebærer at regnskapet går fra transaksjon til relasjon med kunden. Andre medlemmer mener at dagens tittel bør beholdes, og ser det som fordelaktig at man opprettholder et skille i tittelbruken mellom revisorer og regnskapsførere.

Informantene har ikke sterke formeninger om en tittelendring. Hverdagen inneholder mer rådgivningstjenester, slik at alle bør se på seg selv som en rådgiver sier 'A'. 'D' drar frem faremomentet ved at rådgivningsdelen formaliseres, og påpeker at man da skal være trygg på hvilke råd man gir.

Utvalget peker på at alternativet 'regnskapsrådgiver' ikke beskriver det loven regulerer, mens «*regnskapsfører angir ganske presist koblingen mellom det loven regulerer og*

autorisasjonen» (NOU 2018: 9, 2018, s. 34). Utvalget går inn for å endre tittelen fra ‘autorisert’ til ‘statsautorisert’, og mener det med fordel markerer «*et skille mot private autorisasjonsordninger*» (NOU 2018: 9, 2018, s. 34)

Sparebank 1 Regnskapshuset mener mastergrad må kreves for å få tittelen ‘*statsautorisert regnskapsfører*’ (Jenssen, 2018).

5.3.4 Etterutdanning

Utvalget ser på etterutdanning som «*sentralt for å opprettholde et tilstrekkelig høyt nivå av teoretisk kunnskap, faglig dyktighet og verdier*» (NOU 2018: 9, 2018, s. 49). Utvalget mener det gjeldende minstekravet på 77 timer er passende, men velger å runde det opp til 80 timer. Videre vil de gjøre etterutdanningen mer fleksibel ved å gi større grad av frihet og valgmuligheter, men med fortsatt visse rammer til den enkelte regnskapsfører.

Alle informantene ser på etterutdanning som nødvendig for å holde seg oppdatert der ‘B’ påpeker at faglig påfyll er viktig siden regnskapsføreryrke er i konstant endring. ‘D’ mener 77 timer er litt mye og ser det som omfattende og litt unødvendig med etterutdanning hvert tredje år. Informantene er positive til en mer fleksibel ordning hvor de kan fokusere på fagområder de trenger mer fordypning i. ‘E’ påpeker at det er unødvendig å bruke mange timer innen emner man ‘kan’ bare for å oppnå et minstekrav og ‘C’ sier at man kan ende opp med å ta det samme kurset flere ganger bare for å oppnå riktig timeantall.

De som har svart om etterutdanning i høringssvar- NOU 2018: 9 viser også positiv holdning til en mer fleksibel etterutdanning. Regnskapsføreren får ved endringen større anledning til å fordype seg i selvvalgte emner samtidig som de holder seg oppdater på sin generelle kompetanse. Høringssvaret fra UHR er redd at lovforslaget blir litt upresist og ønsker at lovteksten skal sørge for at etterutdanningen gir tilstrekkelig opplæring i alle fagemner.

5.3.5 Oppsummering

Bransjen er enig med utvalget om å utvide praksis fra to til tre år før autorisasjon skal gis. Informant ‘A’ forteller oss at man aldri blir utlært, men at man med tiden får faglig tyngde og trygghet i yrket. Ved å utvide til tre års praksis sikrer man et større mulighetsrom for bredere kunnskap, før man mottar et godkjentstempel ved autorisasjonen, og kan ha oppdragsansvar.

Bransjen har delte meninger om nødvendigheten av en tittelendring og hvilken tittel som er dekkende for yrket. Dette ser man også delte meninger om gjennom NOU 2018: 9 og høringssvar.

Informantene deler utvalgets syn på etterutdanning og tenker at det er nødvendig med faglig påfyll for å holde seg oppdatert. Videre tenker bransjen at det er positivt at etterutdanningen blir mer fleksibel med større frihet til regnskapsføreren å fordype seg i relevante emner.

5.4 Problemstilling

Sikrer autorisasjonsordningen et betryggende faglig kvalitetsnivå hos regnskapsførere?

Autorisasjonsordningens formål er å sikre et betryggende faglig kvalitetsnivå og sørge for «*en høyere faglig og yrkesetisk standard blant regnskapsførere*» (NOU 2018: 9, 2018, s. 13).

«*Autorisasjonen skal sikre at de faglige kvalifikasjonene er tilstrekkelig for oppdragsutførelsen*» (NOU 2018: 9, 2018, s. 13) hvor det sentrale er å følge lovreguleringer.

Regnskapsføreren må ha god kjennskap til bokføringsloven, regnskapsloven og skatte- og avgiftslovgivningen. Tanken til 'Ansatt ved HVL' om at profileringsemnene til regnskapsprofilen har mye bra innhold som er spesielt viktig for regnskapsføreren stemmer godt overens med det å sikre tilstrekkelige faglige kvalifikasjoner. Samtidig må utdanningsinstitusjoner tenke gjennom hva de kan gjøre utover det som er tilstrekkelig og se på hva som kan skape en høyere faglig og yrkesetisk standard.

Utdannelsen er grunnmuren hvor standarden settes og regnskapsføreren formes. «*Teknologisk utvikling åpner for en ny måte å jobbe på i produksjonen av et riktig regnskap*» (NOU 2018: 9, 2018, s. 24). Den teknologiske utviklingen ser ut til å skape et endringsbehov hvor regnskapsførerrollen går fra transaksjon til relasjon. Nyutdannede regnskapsførere trenger gode kommunikasjonsferdigheter til større grad av samhandling med kunden i sin nye rolle.

På den ene siden kan man konkludere med at de fastsatte kravene til profilerende emner jf. Regnskapsførerforskriften (1999) § 1-1 sikrer tilstrekkelig faglig kvalitet. På den andre siden ser vi at HVL i større grad kan utfordre studentenes muntlige kommunikasjonsevner som satsingsområde ved kunnskapsdeling og vurderingsformer, og på den måten sørge for en høyere faglig og yrkesetisk standard.

Videre spesifiserer Regnskapsførerforskriften (1999) minimumskrav til relevant regnskapspraksis i § 1-2.

Er praksis nødvendig for å sikre faglig kvalitetsnivå? Informantene mener det er viktig med praksis før man blir autorisert som regnskapsfører. 'A' forteller oss at man aldri blir utlært, men at man med tiden får faglig tyngde og trygghet i yrket. Praksis i bedriften gir kontinuitet i oppgaver og rutiner, og sikrer bedre kvalitet gjennom et større mulighetsrom for læring på veien mot autorisasjon.

Mennesker er forskjellige, og vi har ulike behov når det kommer til læring. Ved praksis tilegner man seg kunnskaper gjennom observasjon og sosial kognitiv læring. Menneske får en aktiv deltakerrolle, og kan modellere adferd etter evner, ferdigheter og hukommelse.

Praktisk erfaring ute i bedrifter ser ut til å være nyttig for de av informantene som hadde relevant arbeid underveis i studiet. Praksisen gjorde det lettere for dem å relatere problemstillinger i skoleoppgaver til reelle situasjoner. Videre bidrar observasjon og den aktive deltakerrollen til modellering av adferd, som igjen kan lede til en høyere faglig og yrkesetisk standard, gjennom forståelse av regnskapsførerrollen.

På den ene siden kan man si som 'C' at man får en teoretisk og akademisk tilnærming ved utdannelsen, mens man ute i arbeidslivet lærer videre hvordan man løser utfordringer i praksis. På den andre siden kan man legge til rette for å løse praktiske utfordringer før man entrer arbeidslivet, og sådan starte prosessen med faglig tyngde og trygghet i en tidlig fase. Begge metoder ser ut til å være tilstrekkelig for å sikre faglig kvalitet, men praktisk erfaring ved utdannelsen ser ut til å kunne skape en større forståelse for regnskapsarbeidet.

Utvalget ser på etterutdanning som «*sentralt for å opprettholde et tilstrekkelig høyt nivå av teoretisk kunnskap, faglig dyktighet og verdier*» (NOU 2018: 9, 2018, s. 49).

Med stadig utvikling i bransjen og nye lovkrav, er det bra at regnskapsføreren etterutdannes. Ved bruk av etterutdanning og livslang læring sørger man for kontinuerlig forbedring og sikrer at autoriserte regnskapsførere opprettholder et høyt faglig kvalitetsnivå. Alle informantene ser på etterutdanning som nødvendig, og har positiv holdning til at etterutdanningen blir mer fleksibel ved NOU 2018: 9.

6. Konklusjon

I dette kapittelet vil vi konkludere og komme med anbefalinger til utdanningsinstitusjoner som utdanner regnskapsførere. Formålet med bacheloroppgaven har vært å undersøke om autorisasjonsordningen kvalitetssikres ved utdannelse, praksis og etterutdanning.

Autorisasjonsordningen sikrer et betryggende faglig kvalitetsnivå etter formålet om at det skal være tilstrekkelig. Vi ser at profileringsmennene er sentrale for å sikre god kunnskap til lovverket, og at etterutdanningen vedlikeholder det betryggende faglige kvalitetsnivået.

Vår undersøkelse viser samtidig at regnskapsføreren i større grad arbeider som en controller og rådgiver. Fremtidens 'statsautoriserte regnskapsførere' har derfor god nytte av å trenes i kommunikasjonsferdigheter til større grad av samhandling med kunden i sin nye rolle.

Flere informanter mener 'man aldri blir utlært', men at man med tiden får faglig tyngde og trygghet. Faglig tyngde er viktig, og bransjen er enig i utvidelse av autorisasjonspraksis fra to til tre år. Minimumskravene til praksis og til gjennomførte oppgaver jf. Regnskapsførerforskriften (1999) § 1-2 sikrer at regnskapsfører får tilstrekkelig kunnskaper og tid til å utvikle sin faglige kompetanse og yrkesetiske standard i tråd med gjeldende regelverk. Bransjen er videre positiv til større frihet til fordypning i relevante emner, ved etterutdanning.

Ny teknologi leder bransjen fra transaksjon til relasjon, og søken etter ekstroverte kandidater som i større grad kan være en diskusjonspartner med kunden. Vi anbefaler derfor utdanningsinstitusjoner å se nærmere på hvordan kommunikasjon kan brukes i arbeidskrav og andre vurderingsformer for å fremme læring av kommunikative ferdigheter. Vi foreslår at noen forelesninger blir obligatoriske, med muntlige arbeidskrav som aktivitet, for å øke den sosiale dimensjonen og bygge nettverk ved instituttet.

Overgangen fra skolebenken til arbeidslivet er en utfordring alle informantene peker på.

Informantene mener at praksis under utdanningen er til fordel for studenter.

Utdanningsinstitusjonene kan gjøre overgangen enklere ved å tilby praksisemne rettet mot regnskapsprofilen i tredje semester. Da kan de som vil velge utplassering i bedrift som sitt valgfag og få kjennskap til bransjen og bransjeansatte.

Videre er det viktig at studenter får trent seg i økonomisystemer. Vi anbefaler opplæring i regnskapsprogram ute i bransjen sammen med en veiledende regnskapsfører. Opplæringen

kan skje med reelle kunder ved praksisemne, eller ved ‘dummybedrifter’, med tilnærmet reelle bilag tilknyttet bedriftsøkonomiske emner.

Til slutt vil vi anbefale det nye universitetet på Vestlandet, som tilbyder av livslang læring (Høgskulen på Vestlandet, u.d.a), en inngang i etterutdanningsmarkedet. Som en av informantene påpekte kan man ende opp med å ta samme kurset flere ganger, bare for å oppnå riktig antall timer. HVL kan nyansere etterutdanningsmarkedet med sin fagkompetanse, og styrke regionens fagmiljø med et enda tettere samarbeid.

6.1 Videre forskning

Vår studie belyser at ny teknologi skaper en rolleendring av regnskapsføreren, og at man ved utdannelsen av regnskapsførere bør hensynta dette i større grad. Våre funn ved hjelp av seks informanter og dokumentanalyse kan ikke generaliseres da vi har utført en begrenset undersøkelse ved HVL og regnskapsbedrifter på Vestlandet. Likevel anbefaler vi alle institutter å skape gode rådgivere gjennom trening av kommunikasjonsferdigheter.

Det blir spennende å se hvordan HVL sin unike regnskapsprofil blir seende ut etter det nye regnskapsførerloven trer i kraft.

Videre hadde det vært interessant å undersøke personligheten til nåværende og kommende regnskapsførere, og se om fremtidige regnskapsførere i større grad er ekstroverte.

Bibliografi

- Aale-Hansen, R. (2022, Mars 18). *regnskapnorge.no*. Hentet fra Regnskapsbransjen rocker: <https://www.regnskapnorge.no/faget/artikler/medlemsaktuelt/regnskapsbransjen-rocker/>
- Baksaas, K. M., & Stenheim, T. (2020). *Regnskapsteori*. Oslo: Cappelen Damm.
- Baldacchino, M. H., & Nygard, S. (2021). *Regnskap og digitalisering: Hva skjer med regnskapsmedarbeiderens rolle? En kvalitativ studie av regnskapsmedarbeidere i Norge [Mastergradsavhandling, Universitetet i Sørøst-Norge]*. Hentet fra USN åpent arkiv: https://openarchive.usn.no/usn-xmlui/bitstream/handle/11250/2787490/2021_Master_Baldacchino_Nygaard.pdf?sequence=1
- Bokføringsloven. (2004). *Lov om bokføring (LOV-2004-11-19-73)*. Hentet fra Lovdata: <https://lovdata.no/lov/2004-11-19-73>
- Bolstad, K., Hyllestad, K., & Hyllestad, M. (2021, Mai 05). *Stemmer kart og kompass - utdanner vi gårdsdagens kompetanse? [Bacheloroppgave, Høgskulen på Vestlandet]*. Hentet fra HVL åpent arkiv: https://hvlopen.brage.unit.no/hvlopen-xmlui/bitstream/handle/11250/2758788/Bolstad_Hyllestad_Hyllestad.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Farbrot, A. (2020, April). *Skriv og snakk deg til suksess på jobben. Magma*. Hentet fra <https://old.magma.no/skriv-og-snakk-deg-til-suksess-pa-jobben1>
- Forskningsetisk komiteene. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora 5 utgave*. Oslo: De nasjonale forskningsetiske komiteene.
- Grindheim, M. (2018, Mai 03). *Hvordan påvirkes regnskapsføreryrket av teknologi [Bacheloroppgave, Høgskulen på Vestlandet]*. Hentet fra HVL åpent arkiv: <https://hvlopen.brage.unit.no/hvlopen-xmlui/bitstream/handle/11250/2560388/Grindheim.pdf?sequence=1>

- Haaland, J. I., & Nielsen, H.-G. (2018, Oktober 19). *Høring NOU 2018: 9 Regnskapsførerloven - forslag til ny lov om regnskapsførere*. Hentet fra Universitets- og høgskolerådet: file:///C:/Users/frodee/Downloads/H%C3%83%C2%B8ringssvar%20regnskapsf%C3%83%C2%B8rerloven.pdf
- Heggernes, T. A. (2020). *Digital forretningsforståelse*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Høgskulen på Vestlandet. (u.d.a). *Det nye universitetet på Vestlandet 2023*. Hentet fra Universitetsprosjektet: <https://www.hvl.no/om/universitetsprosjektet/>
- Høgskulen på Vestlandet. (u.d.b). *Studieplan - Bachelor i økonomi og administrasjon, Haugesund*. Hentet fra Studieplan: <https://www.hvl.no/studier/studieprogram/okonomi-og-administrasjon-haugesund/2021h/studieplan/>
- Høgskulen på Vestlandet. (u.d.c). *Utdanningsplan 2021/2022, 180 studiepoeng*. Hentet fra Utdanningsplan: <https://www.hvl.no/studier/studieprogram/okonomi-og-administrasjon-haugesund/2021h/utdanningsplan/>
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode 3. utgave*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Jenssen, R. T. (2018, Oktober 12). *Sparebank 1 Regnskapshuset*. Hentet fra Høringssvar NOU 2018: 9 Regnskapsførerloven: file:///C:/Users/frodee/Downloads/H%C3%83%C2%B8ringssvar%20NOU%202018%209%20fra%20SB1RH%20(1).pdf
- Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tufte, P. A. (2020). *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag*. Oslo: Abstrakt.
- Kaufmann, G., & Kaufmann, A. (2015). *Psykologi i organisasjon og ledelse 5. utgave*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kotter, J. (2012). *Leading Change*. Boston: Harvard Business Review Press.
- Larsen, C. L., & Kaaby, J. T. (2018, Oktober 20). *Høring - NOU 2018; 9 Regnskapsførerloven*.

Hentet fra Høringssvar fra Regnskap Norge:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---nou-2018-9-regnskapsforerloven--forslag-til-ny-lov-om-regnskapsforere/id2604873/Download/?vedleggId=a729bda0-ef76-42a2-801c-035c81949857>

Moen, T.-G., & Havstein, B. (2017). *Regnskapsorganisering (7.utg.)*. Oslo: Cappelen Damm.

Notland, M., & Svela, G. (2020, Mai 20). *Hva betyr kunstig intelligens for regnskapsbransjen? [Bacheloroppgave, Høgskulen på Vestlandet]*. Hentet fra HVL åpent arkiv: https://hvlopen.brage.unit.no/hvlopen-xmlui/bitstream/handle/11250/2658580/svela_notland.pdf?sequence=1&isAllowed=y

NOU 2018: 9. (2018). *Regnskapsførerloven: Forslag til ny lov om regnskapsførere*. Hentet fra Revisor- regnskapsførerutvalget: <https://www.regjeringen.no/contentassets/0ff27f97db1c4b638f031023654ecea7/no/pdfs/nou201820180009000dddpdfs.pdf>

Ot.prp. nr. 51. (1992-93). *Om lov om autorisasjon av regnskapsførere*. Hentet fra Stortinget.no: https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Stortingsforhandlinger/Lesevisning/?p=1992-93&paid=4&wid=b&psid=DIVL348&pgid=b_0099

Regjeringen. (2018, Juni 01). *NOU 2018: 9 Regnskapsførerloven — Forslag til ny lov om regnskapsførere*. Hentet fra NOU 2018: 9: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-9/id2602796/>

Regnskap Norge. (2022, Januar 18). *Viktig å få ny regnskapsførerlov på plass*. Hentet fra Globalassets - Artikler: <https://www.regskapnorge.no/globalassets/dokumenter/dokumenter-til-artikler/2022/20220118---fin---fremdrift-ny-regnskapsforerlov.pdf>

Regnskap Norge. (u.d.). *regskapnorge.no*. Hentet fra Om yrket: <https://www.regskapnorge.no/faget/karriere/jobb-og-karriere/>

- Regnskapsførerforskriften. (1999). *Forskrift om autorisasjon av regnskapsførere m.v (FOR-1999-02-08-196)*. Hentet fra Lovdata: <https://lovdata.no/forskrift/1999-02-08-196>
- Regnskapsførerloven. (1993). *Lov om autorisasjon av regnskapsførere (LOV-1993-06-18-109)*. Hentet fra Lovdata: <https://lovdata.no/lov/1993-06-18-109>
- Regnskapsloven. (1998). *Lov om årsregnskap m.v. (LOV-1998-07-17-56)*. Hentet fra Lovdata: <https://lovdata.no/lov/1998-07-17-56>
- Schei, V., Sverdrup, T., Lund, J., & Riise, S. (2015, Juli). *Magma*. Hentet fra old.magma.no: https://old.magma.no/fra-transaksjon-til-relasjon?fbclid=IwAR2Df7NM_B9jvOg2ryE5TGf_j9_9w1mguzuWeojoGS9vBtt4vp8XcXsC3Dg
- Universitets og høgskulerådet. (2019, September 11). *Anbefalt plan, Bachelor i økonomi og administrasjon- profilering regnskapsførere*. Hentet fra UHR: https://www.uhr.no/_f/p1/if4bf68b3-28dd-4709-9766-fabb95f0ce9e/b_a_regnskapsf_rer_vedtatt_110919.pdf
- Utdanning. (2017, Januar 27). *Yrkesbeskrivelse regnskapsførere*. Hentet fra Regnskapsfører: <https://utdanning.no/yrker/beskrivelse/regnskapsforer>
- Viken, M. (2018, Oktober 16). *Regjeringen.no*. Hentet fra Hørings svar fra Handelshøyskolen BI, Institutt for rettsvitenskap og styring: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---nou-2018-9-regnskapsforerloven--forslag-til-ny-lov-om-regnskapsforere/id2604873/?uid=0eccbe07-2192-41b0-aca9-9e30450c1ff1>

Vedlegg 1: Godkjennelse fra NSD

Vurdering

Referansenummer

634557

Prosjekttittel

Fremtidens regnskapsfører

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskulen på Vestlandet / Fakultet for økonomi og samfunnsvitskap / Institutt for økonomi og administrasjon

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Øivind Andre Strand Aase, oivind.aase@hvl.no, tlf: 52702766

Type prosjekt

Studentprosjekt, bachelorstudium

Kontaktinformasjon, student

Nils Ove Notland, 586743@stud.hvl.no, tlf: 99408078

Prosjektperiode

07.02.2022 - 06.05.2022

Vurdering (1)

03.02.2022 - Vurdert**UTKAST**

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg, og eventuelt i meldingsdialogen mellom innmelder og Personverntjenester. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til den datoen som er oppgitt i meldeskjemaet.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig,

spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20).

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 2: Informasjonsskriv

VIL DU DELTA I FORSKNINGSPROSJEKTET

Fremtidens regnskapsfører

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se nærmere på utdannelsen av regnskapsførere. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Vi skriver en bacheloroppgave innen regnskapsprofilen og ønsker å se nærmere på utdannelsen av regnskapsføreren. En faktor som har påvirket bransjen en stund nå er digitalisering. Vi ønsker gjerne å snakke om hvilke arbeidsoppgaver regnskapsfører bruker tiden sin til, og om det var noe man savnet kunnskaper om som nyansatt på regnskapskontoret. Vi er også interessert i deres tanker om autorisasjon og praksis.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Harald Bjarne Vika, Frode Eikemo, Nils Ove Notland er ansvarlig for prosjektet sammen med veileder Øivind Andre Strand Aase. Prosjektet leveres som bacheloroppgave ved Høgskulen på Vestlandet.

Deltakelse

Intervjuet vil vare i ca. 25 min og bli tatt opp på bånd, ved din tillatelse.

Tidsrommet for intervjuet er planlagt til uke 7-11

Vi anonymiserer navn og andre sentrale opplysninger innen 7 dager for at deltakere ikke skal gjenkjennes i oppgaven. Evt. lydopptak slettes også innen 7 dager. Videre vil transkribert anonymisert materiale ikke bli brukt til andre formål enn bacheloroppgaven vår med innlevering 6.mai 2022.

Prosjektet er frivillig å delta på, og du kan når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi grunn.

Dersom du trekker tilbake samtykket, sletter vi alle dine personopplysninger umiddelbart.

Vi behandler opplysninger konfidensielt, i samsvar med personvernregelverket og ditt samtykke.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Vi håper dere har anledning til å delta med en eller to regnskapsførere til forskningsprosjektet vårt. Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Nils Ove Notland, epost: 586743@stud.hvl.no, Tlf: 99 40 80 78 eller

Veileder Øivind Andre Strand Aase, epost: oivind.aase@hvl.no Tlf. 52 70 27 66

Retningslinjer for behandling av personopplysninger og helseforskningsdata finner du på Høgskulen sin nettside hvl.no.

Høgskulens personvernombud: Trine Anikken LarsenTrine. Epost: Anikken.Larsen@hvl.no.

Vedlegg 3 Intervjuguide (regnskapsfører)

Intervju av regnskapsfører

Innledning

Når og hvor utdannet du deg til å bli regnskapsfører?

(Hvor lang erfaring har du innen regnskap?)

Er du autorisert?

Hva tenker du om 2 års praksis på veien mot autorisasjon?

Eller:

Hvordan er det å gå 2 år med praksis etter fullført utdanning for å få autorisasjon?

2 års praksis er foreslått utvidet til 3 år ved nytt lovforslag. Utvalget mener at den teknologiske utviklingen stiller økte krav til regnskapsførers kvalifikasjoner, men vurderer at bachelornivået fortsatt vil gi et tilstrekkelig teoretisk grunnlag for regnskapsføreren.

Hva tenker du? (Skal master kreves i fremtiden?)

Arbeidsoppgaver

Hvilke arbeidsoppgaver har du som regnskapsfører?

Hva tenker du om fremtidens regnskapsfører, og hvordan arbeidsoppgavene ser ut om 5 år?

Hvilke egenskaper, ferdigheter og kunnskaper ser man etter i en regnskapsfører?

Hvor viktig er det at den nyutdannede har ferdigheter til rådgivningstjenester?

Hvordan har rådgiverrollen forandret seg?

Den teknologiske utviklingen innebærer at regnskap ikke lenger vil bli «ført» bilag for bilag på tradisjonelt vis, men i økende grad ved hjelp av digitale/automatiserte prosesser. Et medlem i lovforslaget foreslår derfor å erstatte «regnskapsfører» med «regnskapsrådgiver»

- Hvilke tanker gjør du deg om du en slik tittel endring?
- Kan det endre hvilke personer/personlighet som søker seg mot regnskap?

Utdannelse

Om du husker tilbake til tiden som nyutdannet:

Hvilke fagområder var du sterkest på?

Var det noe du savnet den gang fra utdannelsen din, som gjorde startfasen utfordrende?

På hvilken måte var det utfordrende?

Hvordan møtte arbeidsgiver disse utfordringene?

Er det noen kompetanseområder du mener at studiet burde hatt mer fokus på?

En spørreundersøkelse blant studenter som skal bli regnskapsførere viser blant annet at de savner mer praksiserfaring i utdanningen sin.

Hadde du praksis i utdanningsplanen?

Dersom du hadde: Hvordan opplevde du det?

Dersom ikke: Savnet du det da du begynte i arbeidslivet?

Etterutdanning

Utvalget mener at det gjeldende minstekravet på 77 (80) timer etterutdanning over tre år fortsatt er et passende nivå. Hvilke tanker har du om etterutdanning og opprettholdelse av kompetansen?

Har du andre synspunkter som er viktige til utdannelsen av fremtidens regnskapsførere?

Vedlegg 4: Intervjuguide (HVL-ansatt)

Intervju ved HVL

Vi undersøker om utdanningsløpet ved HVL samsvarer med kompetansebehovet for fremtidens regnskapsfører.

Utvalget mener at det stilles økte krav til regnskapsførers kompetanse gjennom den teknologiske utviklingen, økte lovkrav og endring i forretningsmodeller. Utvalget vurderer likevel at bachelornivået fortsatt vil gi et tilstrekkelig teoretisk grunnlag for regnskapsføreren og begrunner dette med en kost nytte-vurdering.

- Hvilke tanker gir det deg at regnskapsfører fortsatt vil ha tilstrekkelig teoretisk grunnlag?

Etter bacheloren er det foreslått at 2 års praksis skal bli til 3 år for å sikre kompetansebehovet til autoriserte regnskapsførere. En spørreundersøkelse blant studenter som skal bli regnskapsførere viser blant annet at de savner mer praksiserfaring før de kommer ut i arbeidslivet.

- Hvordan gir HVL god kjennskap og kunnskap til regnskapsførers arbeidshverdag?

HVL sin avd. ved Sogndal tilbyr praksis-emne.

- Har dere vurdert å tilby dette på lik linje som Sogndal?
- Hva tenker du om mer praksis i økonomistudiet?

Regnskap Norge fremhever at regnskapsføreren er en viktig samtalepartner for sine kunder.

- Hvordan blir dette ivaretatt ved utdanningen?

Den teknologiske utviklingen innebærer at regnskap ikke lenger vil bli «ført» bilag for bilag på tradisjonelt vis, men i økende grad ved hjelp av digitale/automatiserte prosesser. Et medlem i lovforslaget foreslår derfor å erstatte «regnskapsfører» med «regnskapsrådgiver»

- Hvilke tanker gjør du deg om du en slik tittel endring?
- Kan det endre hvilke personer/personlighet som søker seg mot regnskap? (forskjell på introverte og ekstroverte søkere?)

I litteratursøkene kommer det frem at rådgivningstjenester og kontrollrollerollen blir sterkere

- Hvordan jobber HVL for å utdanne gode rådgivere?

De som velger regnskapsprofilen har mange obligatoriske fag, og bare ett valgfag i 3. semester.

- Burde man legge om studieplanen slik at kommende regnskapsførere får større valgfrihet? (At obligatoriske fag er unnagjort før man begynner på valgfag)
- Hvor ofte er utdanningsløpet oppe til vurdering?

Det nye lovforslaget gir rom for mer fleksibilitet ved å redusere studiepoeng innen emner som underbygger yrkesutøvelsen. Utvalget til den nye regnskapsførerloven sier dette gir rom for andre sentrale emner som verdsettelse, regnskapsanalyse, kommunalt og statlig regnskap, økonomistyring, revisjon og informasjonsteknologi.

- Har HVL vurdert muligheter for en kompetanseøkning innen disse emnene?

IT og systemkompetanse trekkes blant annet frem som viktige kompetanseområder for fremtidens regnskapsmedarbeidere.

- I hvilken grad dekkes dette i dag?
- Oppfølgingsspørsmål fra intervjuer ved regnskapskontorer ang. kompetanseområder.
- Hva er den viktigste endringen HVL an gjøre for fremtidens regnskapsfører.

Vedlegg 5: Stillingsannonse

Stillingsannonse

Her har vi en reell stillingsannonse hentet fra (Tveit Regnskap, 2022) under skriveprosessen:

4.3.1 Regnskapsfører

Vil du bli en del av vårt team og sørge for at vi fortsatt leverer topp kvalitet på våre regnskaps- og rådgivingstjenester?

Til vårt kontor søker vi deg som har erfaring som regnskapsfører, gjerne med autorisasjon. Du har evne til å knytte gode relasjoner til kunder som rådgiver og samarbeidspartner. Samtidig er du sulten på å lære og søker en bedrift med utviklingsmuligheter.

Dine hovedarbeidsoppgaver vil være økonomisk rådgivning, controlling, og budsjettering, og uteoppdrag i SMB-markedet. Den rette kandidaten vil også få ansvar for rådgivingssatsingen på våre kontorer, herunder implementering og oppfølging av prosesser. Du vil også bygge og utvikle en egen kundeportefølje med ansvar for vanlig regnskapsførsel og årsoppgjør.

Kvalifikasjoner og egenskaper vi ser etter:

- Relevant utdanning innen økonomi/administrasjon
- Gjerne autorisasjon som regnskapsfører
- Interesse for, og god brukerkompetanse innen IT og systemleveranser
- Gode ferdigheter i Excel, erfaring med bruk av OneStop og PowerBI
- Markedsorientert
- Evne til å jobbe effektivt i egne, og kundens prosesser
- Gode kommunikasjonsferdigheter
- Initiativrik, strukturert lagspiller med godt humør

Vi tilbyr:

- Interessante arbeidsoppgaver i en lokal bedrift i vekst og utvikling
- Fokus på faglig utvikling
- Konkurransedyktige betingelser
- Et godt og humørfyllt arbeidsmiljø

Du må ha førerkort og kunne disponere egen bil

Vedlegg 6: Transkriberte intervjuer

Her er transkribert materialet fra alle informantene.

Informant A

Hvilken utdannelse tok du for å bli regnskapsfører?

Jeg tok et utdanningsløp over flere år og jobbet med regnskap mens jeg utdannet meg.

Hvordan var det å jobbe og utdanne deg samtidig?

Jeg synes det var veldig positivt. Det gjør at man får den praktiske biten i yrket og kan relatere det til studie.

Hvordan er det å gå 2 år med praksis etter fullført utdannelse for å få autorisasjon?

Jeg synes praksis er avgjørende for å bli autorisert. Først ved praksis får ser man totalbilde og får en forståelse for faget. Ved praksisen får en vist at en behersker årsregnskap for forskjellige typer regnskapsformer osv.

Man blir aldri utlært i regnskapsyrket, men med tiden så får man faglig tyngde og en trygghet i yrket.

2 års praksis er foreslått utvidet til 3 år ved nytt lovforslag. Utvalget mener at den teknologiske utviklingen stiller økte krav til regnskapsførers kvalifikasjoner, men vurderer at bachelornivået fortsatt vil gi et tilstrekkelig teoretisk grunnlag for regnskapsføreren. Hva tenker du?

Jeg tenker at man trenger minst to år for å opparbeide seg en viss innsikt i yrket. Den teknologiske utviklingen er formidabel, men yngre personer har ikke den samme utfordringen som eldre med å sette seg inn i teknologiske system.

Når en er ferdig med en teoretisk utdanning og skal forstå hvordan det fungerer i praksis, så er utfordringen den store forskjellen mellom skolebenken og det praktiske liv. Studie gir mange muligheter, men som regnskapsfører skal du håndtere regnskap fra a til å. Når man kommer ut i arbeid og skal utøve det man har lært så har man mange fagkunnskaper som regnskapsføreren ikke nødvendigvis anvender.

Hvilke arbeidsoppgaver har du som regnskapsfører?

For min del går det fra mottak til ferdig produkt. Jeg har både regnskap, fakturering, lønn, årsregnskap og rådgivning. Du kan godt si at jeg har litt av alt. Siden faget er veldig stort og krever at man holder seg oppdatert til enhver tid blir det gjerne mer spissing av arbeidsoppgaver i tiden fremover. At noen kun skal jobbe med eksempelvis lønn eller årsregnskapet.

Kan man miste helheten og oversikten i regnskapet om man spisser arbeidsoppgavene for mye?

Man er nødt til å forstå helheten selv om arbeidsoppgavene blir spisset. Lønnsmedarbeidere må for eksempel sette seg inn i regler for permittering, sykemelding, og vite hvilke satser som skal benyttes, men jobben krever ikke bruk av autorisert personell. En kan heller bruke kandidater som har kunnskaper innen HR og personal ettersom bedriftene også etterspør rådgivning og veiledning til personalarbeid som regnskapsfører ikke har tid til å følge opp.

Burde HR være en del av regnskapsførerens utdanning?

Jeg syns det er positivt at man får autorisert personell til å jobbe med lønn. Da har man gjerne en bedre forståelse for helheten. Alt knyttes i lag, og man må spill på hverandre. Det at en lønnsmedarbeider blant annet kan ta seg av avstemning på lønnskontoer i regnskapet er positivt.

Kanskje bachelorgraden kan bli mer fleksibel ved å legge opp til at en kan gå 'regnskap og HR' eller 'regnskap, rådgivning og eiendom'.

At så lenge en tar et visst minimum av fag så hadde det vært godt nok, og på den måten gi rom for mer fleksibilitet ved regnskapsførerutdannelsen.

Har du gjort deg noen tanker om fremtidens regnskapsfører, og hvordan arbeidsoppgavene ser ut om 5 år?

Jeg ser at det blir mindre av det tradisjonelle med føring av regnskap og at det ikke bare er regnskapsføreren som har innsyn i systemet. Det blir mye mer automatikk på bilag og faktura slik at regnskapsføreren i større grad har en kontrollfunksjon.

Får kundene da en enklere tilgang på samtidsdata?

Ja, de har mye større tilgang på dette nå i forhold til det historiske, som vi har vært vant til.

Hvilke egenskaper ser man etter i en regnskapsfører?

En allsidig person som er sjøldreven, har forståelse for faget, og som ønsker å lære.

Allsidighet er viktig ettersom hverdagen blir mer og mer omfattende med systemer ol.

Er det viktig med rådgivningskompetanse?

Ja. I dag snakker man om hverdagsrådgivning ved at alle yter en type rådgivning til kundene. Kunden har behov for rådgivning til regnskapet som styringsverktøy. Vår oppgave er å formidle, slik at kunden får større forståelse til regnskapet og kan skape bedre resultater gjennom gode beslutninger.

Har rådgivning økt etter du var ferdig utdannet? Hvordan har dette utviklet seg?

Ja. Hverdagen vår er annerledes i dag enn det den var da jeg var ferdig utdannet. Da satt vi og bokførte mye på papir. Dagene var opphengt i at vi måtte bli ferdig med det. Kundene leverte inn bilag og fikk permen med seg. Du gav noen tips og råd underveis, men på bakgrunn av historiske tall. I dag sitter vi på sanntidsdata og oppdatert fakta. Vi kommuniserer med kundene på en helt annen måte nå. Før booket man en time til rådgivning. Det gjøres i dag også, men vi merker at kunden etterspør mer rådgivning, informasjon og veiledning til forbedringsområder.

Bør man endre tittelen på regnskapsfører til regnskapsrådgiver?

Hverdagen inneholder mer rådgivning og rådgivningstjenester, slik at alle bør se på seg selv som en rådgiver. Jeg tenker at regnskapsføreryrket, som alle andre yrker, gjerne har godt av litt fornyelse. Når man sier regnskapsfører så får noen negative assosiasjoner med det og tenker at det høres kjedelig ut. En regnskapsrådgiver vil kanskje oppfattes litt annerledes.

Utdannelsen

Jeg synes studie var veldig interessant. I starten var det mange generelle fag, og så blir løpet mer spisset etter hvert. Det at jeg hadde jobb samtidig som jeg studerte gjorde at jeg lettere kunne relatere studie til arbeidslivet. Jeg var gjerne mer oppdatert på lover og regler enn mine

kollegaer med lang fartstid. De har jo lært en gang, men når du jobber så går en fort inn i den tralten 'slik gjør jeg det' og 'slik har jeg alltid gjort det'. Det er stadig utvikling i faget, så det var greit å være oppdatert.

Hvilke tanker har du om etterutdanning og opprettholdelse av kompetansen?

I dette faget så er det absolutt nødvendig med etterutdanning for å holde seg oppdatert. Men det som er negativt med den ordningen, sånn som den er i dag, er at du må ta så og så mange timer innenfor de ulike fagfeltene. Det burde være mer fleksibelt slik at en kan bruke mer timer på områder hvor en trenger fordypning på i stedet for å lete seg frem et kurs innen et emne som en har god kontroll på.

Var det noe du savnet som ferdig utdannet som gjorde startfasen utfordrende?

Siden jeg jobbet så hadde jeg på en måte litt mer forståelse i forhold til at det det ble forelest om, og oppgaver som vi jobbet med. Mange følte nok utfordringer med det praktiske. Flere oppgaver som kan relateres til det praktiske synes jeg bør vektlegges. Man fikk kunnskaper gjennom teori, oppgaver og reelle caser, men det kan være lurt å få til et tettere samarbeid med regnskapskontorer for mer reelle oppgaver og caser med problemstillinger som en vil møte på i det virkelige liv. Samt innføring i regnskapssystem.

Informant B

Hvilken utdanning tok du for å bli regnskapsfører?

Jeg har en bachelor i regnskap og revisjon, og jobbet noe med regnskap før og underveis i studie.

Hvordan var det å jobbe og utdanne deg samtidig?

Jeg synes det var nyttig å få det litt praktisk, det en lærte på skolen, gjennom konkrete eksempler og reelle problemstillinger og Ikke bare ved fiktive oppgaver.

Hva tenker du om 2 års praksis på veien mot autorisasjon?

Det bør være minst 2 år. Et regnskapsår er bare et år, og det er en del rutiner en gjør bare en gang i året. Å få lært det en gang og repetert det en annen gang. Jeg tror en trenger minst 2 år for å få kontinuitet og få sett det en del ganger.

Det første året du jobber så vet du gjerne så lite at du ikke får være med på det, og det 2. året så skal du inn å gjøre litt og ta et par årsoppgjør, og så er du plutselig autorisert, før du kan en del.

«En er ikke utlært selv om en er autorisert»

2 års praksis er foreslått utvidet til 3 år ved nytt lovforslag. Utvalget mener at den teknologiske utviklingen stiller økte krav til regnskapsførers kvalifikasjoner, men vurderer at bachelornivået fortsatt vil gi et tilstrekkelig teoretisk grunnlag for regnskapsføreren.

Jeg tenker at regnskapsføreren er et praktisk yrke. Det er mye en skal lære av teori på skolen, men det er først og fremst ved å utøve yrket og jobbe med reelle problemstillinger en blir god på det.

Man kan bli autorisert, men det vil likevel være problemstillinger en aldri har vært borti, mens andre oppgaver er man ekspert på fordi man har gjort mye av det og kommet inn i det. Jeg vet ikke helt om løsningen er en lenger utdanning, ettersom jeg har lært mye på skolen som jeg aldri har anvendt, og jeg har lært noe i praksis, som jeg ikke lærte på studie. Jeg tror ikke lenger utdanning er veien å gå.

Mer praksis på studie? Det tror jeg ja, men ikke nødvendigvis som en del av det. Det handler mer om å ha et forhold til det. En kan gå i seg selv og være interessert i det, lese om det, snakke med noen som jobber med det.

Følte du at du hadde et veldig bredt teoretisk kunnskapsområde når du var ferdig utdannet?

Ja, det vil jeg si. Man lærer en del alternativer, men ikke nødvendigvis hva som er vanlig, og hvordan oppgaven utføres i en reell setting. Dette gjør det vanskelig å forstå hva som er viktigst, og hva som er litt mindre viktig å få med seg fra studie.

Har utdanningen gitt deg gode teknologikunnskaper?

Egentlig ikke. Litt Excel. På en annen side, når en først kom ut i jobb og ser hvordan det virker i praksis føles det lettere ut enn eksempelvis papiroppgavene vi hadde på skolen. Skoleoppgavene var kanskje nyttig for å få en forståelse av det, men jeg tenker det er enklere

på jobb med anvendbare systemer.

Bør skolen sette av tid til opplæring i et regnskapssystem?

Jeg tror det er en fordel å ha litt praktisk bruk av regnskapsprogram. Det skaper en bedre forståelse ved at en får se hvordan det virker. Akkurat hvilket system en legger opp til å lære er ikke så viktig. Regelverket en skal etterleve er det samme uansett system.

Dersom det er litt uvanlige transaksjoner så hører man gjerne «det fikser revisor» eller «det ordner revisor i årsoppgjøret». Her har regnskapsbransjen et potensial til å løfte seg og i større grad ta ansvar.

Hvilke arbeidsoppgaver har du som regnskapsfører?

Jeg gjør mye forskjellig som varierer med året, men det er bokføring, avstemminger, innsendinger, oppgaver til det offentlige, og dialog med kundene. Det er mye telefonkontakt om betalinger eller hvordan de skal gjøre det ene eller det andre.

Føler du at det er mye rådgivning?

Ja, det er nok mer av det. Hverdagsrådgiving er et ord som blir brukt. Kunden kommer gjerne ikke med de mest avanserte spørsmålene, men søker råd om sykemelding, permittering, oppsigelser, avtaler og forsikringer. Samme hva det er så er vi en kontaktperson de forholder seg til.

Føler du at den rollen har forandret seg de siste 20 årene?

Ja jeg tror at det blir mer og mer av det. Vi jobber tettere på kunden med regnskapet nå enn før. Tidligere så kom de gjerne innom annenhver måned, leverte en perm eller bærepose med papirer, og slo av en prat. I dag har en gjerne daglige eller ukentlig samtaler på e-post og telefon.

Tror du det kan ha noe med teknologien å gjøre? At en bruker mer sanntidsdata i dag?

Absolutt. Vi prøver å få folk over i nye systemer og gi dem et større eierskap til tallene, og på den måten skape interesse. Det interesserer dem å se hvordan de ligger an på grafer, og er mer opptatt av likviditet, resultater, og alt i sammen.

Nye kunder ønsker gjerne å ha oversikten over regnskapet like raskt og enkelt som det er å

sjekke bankkontoen på mobilen, så det går i en positiv retning synes jeg.

Kunden og jeg har tilgang til samme regnskapssystem, med små nyanser. Dette gjør det enklere å hjelpe kunden med løpende utfordringer. Det at vi kan være mer oppdaterte i dialog med kunden, gjør at vi kan tenke mer fremtidsrettet og ikke bare jobbe med historiske tall. Det gir det rom for mer hverdagsrådgiving og mulighetssamtaler for bedriften.

Hvilke egenskaper, ferdigheter og kunnskaper ser man etter i en regnskapsfører?

De må kunne faget sitt i utgangspunktet. Videre er det viktig med kommunikasjon. Det å kunne føre en dialog, med god tone og skape relasjon til kunden er kjempeviktig.

Så kommunikative ferdigheter er viktig for nyutdannede?

Ja, en trenger ikke å kunne svare på alt, men kunne håndtere det på en god måte. Det kan være: «ja det var et godt spørsmål, godt du er opptatt av det, det skal jeg finne svar på, du får svar om fem minutt». Det handler om å vise interesse og skape tillit ved relasjonen til kunden.

Teknologi gir muligheter. Dersom en ikke henger med i tiden og bare vil gjøre det kjente og det vante, så mister en fort kundene til bedrifter med mer moderne systemer.

Det med at bankene kjøper opp regnskapsbedriftene, er det en bekymring for fremtiden? Kan det være med å presse ned prisene på hva en har å tilby?

Det er en spennende utvikling som skjer imellom regnskapssystemene, bank og regnskapsførere, men jeg vet ikke helt om vi er redde for det. Vi kan tro og gjette, men vi vet ikke hva som faktisk kommer til å skje. Det er viktig å fokusere på å gjøre en god jobb for kundene og skape tillit slik at de ønsker våre tjenester. Digitaliseringen gjør det enklere for andre å overta oppdraget. Man er ikke like geografisk låst med dagens teknologi, så det er viktig å være nær og ha et godt forhold til kunden sin.

Den teknologiske utviklingen innebærer at regnskap ikke lengre vil bli «ført» bilag for bilag på tradisjonelt vis, noe som på måte gjør at tittelen regnskapsfører blir erstattet med regnskapsrådgiver, som da er et forslag i lovforslaget.

Det har vært diskutert litt tidligere. Jeg ser at det ordet 'regnskapsfører' kan oppfattes som litt kjedelig, men har ikke så sterke meninger om det. I forhold til rekruttering så ønsker man gjerne et mer moderne og spennende ord på det, men det forandrer ikke så mye i praksis.

Hvilke fagområder var du sterkest på?

En er innom mange fagområder ved utdannelsen. Jeg var gjerne sterkest på bokføring og skatt. Mikro, makro og markedsføring er spennende fag, men jeg ville bli best på det som har med regnskapet å gjøre.

Var det noe du savnet den gang fra utdannelsen din, som gjorde startfasen utfordrende?

Kanskje kommunikasjon. Det hadde også vært kjekt å fått løftet statusen til yrket. Det er gjerne holdninger til at «Det er slike regnskaps- og revisorpersoner». Jeg synes det er en utrolig interessant, kjekk og spennende jobb hvor en jevnlig møter kunder og får tilgang på informasjon om bedriften og deres private sfære. Et godt tillitsforhold er viktig ettersom vi får en unik innsikt til bedriftenes fremtidsplaner.

Er det noen kompetanseområder du mener at studiet burde hatt mer fokus på?

Vi snakket tidligere om regnskapssystem, og om vi burde lære oss det ene eller det andre systemet. Jeg vet ikke helt jeg, men slik det fungerer for oss har vi systemoppdateringer hver uke. Da får vi små forbedringer og endringer i skjerm bilde, slik at det blir fort utdatert.

Teknologi er sikkert lurt å sette fokus på, men det er ikke det vi først og fremst driver med. Skulle jeg blitt god i det, så ville jeg tatt en egen utdanning i det.

Sogndal tilbyr emne 'praksis i rekneskapsførerverksemd'. Burde HVL Haugesund også tilby dette?

Ja, jeg tenker at det å ha praksis parallelt gir en bedre forståelse for bruken av det faglige som vi lærer på studie. Samtidig så har man utfordringen med at enkelte oppgaver bare utføres 1 gong i året, og at repetisjon gjerne er nøkkelen til suksess.

Videre bør man kjenne kunden og kollegaer, og totalbilde av regnskapet for å henge med på hva som skjer. Det blir gjerne en utfordring å bare være litt inni det.

Utvalget mener at det gjeldende minstekravet på 77 (80) timer etterutdanning over tre år fortsatt er et passende nivå. Hvilke tanker har du om etterutdanning og opprettholdelse av kompetansen?

Det kommer endringer hele tiden, så det er veldig nyttig å sette av tid til kurs og faglig påfyll.

Jeg tenker etterutdanning er en nødvendighet for yrket. Før jeg skal utføre enkelte oppgaver kan det være greit å kurse seg innenfor emnet. Bedriften abonnerer på nettkurs, slik at vi selv kan plukke relevante kurs fra et stort utvalg.

Kunne kravene til etterutdanning vært mer fleksible ved fordelingen til fagområdene?

Det kan med fordel være mer fleksibelt. Ved at vi nå benytter oss av kurs på nettet, har vi en større frihet enn om vi setter av en hel dag til et emne. Nå tar vi gjerne en time her og en time der til det vi trenger.

En har så forskjellige kunder og oppgaver at kjennskap til kunden er viktig. Vi jobber stort sett med egne kunder og har vår egen kundeportefølje som vi følger opp. Samtidig så er det viktig å være ærlig på hva man kan, og hva man ikke kan slik at vi kan hjelpe hverandre hvor det trengs.

Den regnskapsføreren som kan «alt» er kanskje litt på vei ut. Her jobber vi som et team. Vi spør hverandre ettersom vi er gode på ulike oppgaver, selv om vi er autoriserte og på den måten sikrer vi kvaliteten i arbeidet.

Dersom en spisser det for mye og bare jobber eksempelvis med lønn, så mister en fort det helhetlige bilde av regnskapet og bedriften. Samtidig så må en gjerne jobbe slik ved store og krevende kundeforhold.

Har du andre synspunkter til utdannelsen av morgendagens regnskapsførere?

Jeg tror det er en fremtid. Det er viktig å være på og nysgjerrig ovenfor kundene sine om hva som skal skje fremover, og ikke bare det som har skjedd. Jeg tror ikke yrket begrenser seg av personligheten til den enkelte, men tiltrekkes av de med en genuin interesse for faget.

Informant C

Hvilken utdanning tok du for å bli regnskapsfører?

Jeg har bachelor, og tok senere skatterett for å bli autorisert etter 2 års praksis.

2 års praksis er foreslått utvidet til 3 år ved nytt lovforslag. Utvalget mener at den teknologiske utviklingen stiller økte krav til regnskapsførers kvalifikasjoner, men vurderer at bachelornivået fortsatt vil gi et tilstrekkelig teoretisk grunnlag for

regnskapsføreren. Hva tenker du?

Bransjen har tett samarbeid med HVL og jeg husker at vi har diskutert dette.

Hvor lang tid den enkelte har behov for er veldig individuelt, men det bør være minst 2 år.

Utfordringen kommer gjerne når en er på jakt etter en autorisert person, og finner ut at vedkommende har lite erfaring til enkelte oppgaver.

Jeg støtter forslaget til ett år lenger praksis og mener bachelornivået er nok. Jeg er overasket over at forslaget har blitt liggende så lenge til behandling. «Det var ikke noen motforestillinger på det forslaget».

Har du noen tanker om den teknologiske utviklingen?

Teknologien er noe helt annet i dag, enn det var for 20 år siden. For 5-6 år siden hadde vi gjerne ett økonomisystem å forholde oss til på alle kundene, mens vi i dag bruker syv. Vi begrenser noe, men tilpasser oss i stor grad kunden.

Tror du det blir krav om master i fremtiden?

Det er litt drøyt at en skal trenge master for å være autorisert regnskapsfører, men jeg tror kanskje det går i den retningen. Det som veier imot en mastergrad, er gjerne prisnivået. Masterutdannede personer med autorisasjon vil presse lønninger opp. Samtidig så kan det tenkes at det på et senere tidspunkt vil være krav om master dersom behovet for ansatte minker ved automatiserte prosesser.

I forslaget ligger det også at det skal hete statsautorisert, og da kan man gjerne sammenligne det med statsautorisert revisor, en tittel man får etter master. Jeg tror forslaget slik det foreligger med bachelor pluss 3 års praksis, og at de med mastergrad bare trenger 2 års praksis vil være standarden de neste årene.

Når vi søker nye ansatte søker vi primært de med bachelor, men vi ansetter også de med master.

Det nye lovforslaget gir rom for mer fleksibilitet ved å redusere studiepoeng innen emner som underbygger yrkesutøvelsen. Utvalget til den nye regnskapsførerloven sier dette gir rom for andre sentral emner som verdsettelse og informasjonsteknologi. Hva tenker du om det?

Jeg synes det er positivt. At man i undervisningsplanen kan legge til rette for mer IT-teknologi er nok lurt, ettersom det er et viktig verktøy. Å få en innføring i programmeringsspråk og hente ut masse data og lage modeller.

Burde HR være en del av regnskapsførerens utdanning?

HR er viktig, men det er vanskelig å tenke hva det skulle gått på bekostningen av. Det er bra at utdanningen har organisasjonspsykologi og ledelse, slik at en er innom dette med ledelse.

Hvilke arbeidsoppgaver har en som regnskapsfører?

Typisk bokføring, men mesteparten her er automatisert gjennom økonomisystemet. Vi har et tett samarbeid med kunden, og deler samme plattform i regnskapssystemet. Videre møter vi kundens behov og skreddersyr løsninger. Noen ønsker gjerne å plassere bilagene selv i regnskapet. Da blir vår rolle mer en kontrollerfunksjon hvor vi ser over og retter opp eventuelle feil. Jeg tenker regnskapsføreren i fremtiden i større grad blir en kontroller.

Kravet til regnskapsfører i dag, og videre fremover blir å være kundens økonomisjef. Bokføring er historie. Tiden vi bruker på bokføring og avstemning blir mindre og mindre, slik at vi jobber mye med rapporteringsoppgaver og sådan har et tettere samarbeid med kunden i dag. Vi går fra å jobbe med historiske data til å jobbe i nåtid og tenke på kundens fremtid.

Hvilke egenskaper, ferdigheter og kunnskaper ser man etter i en regnskapsfører?

Vi forutsetter at alle har basiskunnskaper på økonomien og lovforståelsen fra utdanningen. Vi ser derfor mer på de menneskelige ferdighetene som den enkelte har. Gode kommunikasjons- og relasjonsferdigheter. «Liker vedkommende å snakke med mennesker?» Samtidig så er vi ulike, og skal en være rådgiver så bør en gjerne elske å møte mennesker.

Videre er IT-kunnskaper viktig for faget. Flere systemer skal kunne kommunisere inn mot økonomisystemet. Vi har vårt system, men så har kunden et faktureringsystem som de ønsker å beholde, og da bør vi få det til å fungere. Økonomer som er god på IT er en mangelvare. En kombinasjon av IT og økonomi ser jeg på som gullverdt.

Så lenge studentene lærer et økonomisystem, så har det ikke så mye å si hvilket det er. Bare de får en gjennomgang og blir kjent med hvert fall et system. Det bør være et skikkelig program som en finner på markedet i dag.

**Et medlem i lovforslaget foreslår å erstatte «regnskapsfører» med «regnskapsrådgiver»
Hvilke tanker gjør du deg om du en slik tittelendring?**

Det har blitt diskutert mye opp igjennom tiden. Jeg finner det naturlig, ettersom en blir mer en regnskapsrådgiver og anvender automatiserte data, enn at en regnskapsfører de.

Var det noe du savnet den gang fra utdannelsen din, som gjorde startfasen utfordrende?

Det er alltid en stor overgang å komme fra studie til arbeidslivet og det praktiske. Det er en teoretisk og akademisk tilnærming en har ved utdannelsen. På skolen trenes man til å bli god i å bruke verktøy. Det er ikke så nøye hvilket verktøy det er, ettersom disse gjerne er litt annerledes i arbeidslivet. Når man kommer ut i arbeidslivet lærer man videre hvordan man løser utfordringer i praksis. Man slipper å holde på med mye teorier. En kommer selvsagt borti en del lover og regler som skal følges, men det er mye mer praktisk bruk av økonomi.

Hvordan møter arbeidsgiver disse utfordringene?

Her har vi fadderordninger og fellessamlinger for å ivareta nyansatte.

Kan utdanningsinstitusjonene gjøre noe for å senke kostnaden dere har til nyansatte?

Det er viktig å få trent seg i reelle økonomisystem. Videre bør man være god på Excel ettersom de fleste økonomisystem henter data ut i Excel, og så bearbeider man det videre derfra.

I dag har vi mange ulike hjelpesystemer for lovverk, avstemning, driftsmiddelkartotek, årsavslutninger og skatt, så det er klart at det er krevende for nyansatte å sette seg inn i dette.

Utvalget mener at det gjeldende minstekravet på 77 (80) timer etterutdanning over tre år fortsatt er et passende nivå. Hvilke tanker har du om etterutdanning og opprettholdelse av kompetansen?

Etterutdanning er bra, men det kan med fordel være mer fleksibelt og fritt hvordan man fordeler timene. Over tid kan det bli slik man tar samme kurs flere ganger bare for å oppnå riktig timeantall til tema, så det er bra at det nye lovforslaget åpner for større grad fleksibilitet.

Har du andre synspunkter til utdannelsen av morgendagens regnskapsførere?

Jeg er spent på hvordan fremtiden blir med automatisering og kunstig intelligens. Det er også

verdt å få med seg at bankene er blitt interessert i vår bransje. Det er ressurssterke organisasjoner, som kjøper seg opp og dermed får kontroll på situasjonen. Det å tenke at banken blir en integrert del av økonomisystemet. Kunder ønsker å forholde seg til økonomisystemet og at nettbanken blir en del av denne, og ikke motsatt.

Jeg tror den enkelte regnskapsføreren må ha flere kunder, ettersom det blir mindre arbeid på hver kunde. Når alle kommer dit, vil markedet kjenne på presset og de små bedriftene kan få utfordringer.

Samtidig så har små bedrifter fordelen av å lettere kunne omstille og endre prosesser.

Informant D

Hvilken utdanning tok du for å bli regnskapsfører?

Jeg utdannet meg over flere år og jobbet noe med regnskap under utdanningen min.

Hvordan var det å jobbe og utdanne deg samtidig?

Ettersom jeg hadde relevant jobb under studie så kunne jeg lettere relatere problemstillingene til reelle situasjoner. Bacheloren i økonomi og administrasjon rommer veldig bredt. Noen fag var vanskelige å se poenget med da jeg ikke så relevansen til regnskapsyrket. Jeg synes utdanningen kunne vært litt praktisk anlagt til regnskapsarbeidet. Skatterett er kjemperelevant og viktig å ha på studie.

2 års praksis er foreslått utvidet til 3 år ved nytt lovforslag. Utvalget mener at den teknologiske utviklingen stiller økte krav til regnskapsførers kvalifikasjoner, men vurderer at bachelornivået fortsatt vil gi et tilstrekkelig teoretisk grunnlag for regnskapsføreren.

Jeg tenker det er nyttig med praksis før man mottar autorisasjon. Regnskapsbransjen har mange autoriserte regnskapsførere som på sett og vis ikke fortjener tittelen. Utfordringen er at finanstilsynet ikke ser nærmere på kvaliteten til den enkeltes oppgaver, men registrerer at den ansatte har gått gjennom timene som trengs for autorisasjon. Erfaring sett trenger en person vertfall et år bare for å kunne forstå et regnskap. Så det å øke praksis fra 2 til 3 år kan være bra.

Alternativet kan være å forlenge studie til krav om master. Hva tenker du om det?

Jeg tenker bedriften heller vil ha en som har bachelor med erfaring enn en med master uten erfaring.

Kan utdanningsinstitusjonene gjøre noe for å senke kostnaden dere har til nyansatte?

Ja, de kan trene studentene mer i case-oppgaver for forskjellige bedrifter. Det må gjerne være dummybedrifter bare man får øve seg på å føre et helt år gjennom å gjøre ukentlige rutiner og oppgaver. Vi lærer mye om regler, men heller lite om rutinemessige oppgaver. I et regnskapsbyrå har vi mange rutiner, kontrollpunkt og sjekklister gjennom interkontroll. Uansett hvilken retning en økonomistudent går må de kunne regnskap og ha en forståelse for et års- regnskap.

Hvilke arbeidsoppgaver har du som regnskapsfører?

Vi sjekker innboksen til kundene og sender fakturaer til betaling etter godkjenning. Det er ikke like mye bokføring i dag som tidligere. Kundene bokfører mye selv, slik at vår jobb er kontrollere om føringene stemmer. Videre avstemmer vi momsen og ser at det stemmer, kjører lønn og jobber med årsregnskap. Har også arbeidsoppgaver med å sette opp integrasjoner mellom kassesystemer og økonomisystemer. Det ligger veldig mye teknisk i dette slik at den som skal bli autorisert regnskapsfører bør også kunne en litt IT. En som er god på IT og økonomi er veldig ettertraktet i markedet.

Bør skolen ha mer fokus på Informasjonsteknologi?

IT kunnskap vil være positivt til en regnskapsfører. I hvor stor grad en trenger det kommer gjerne an på størrelsen på bedriften. I små bedrifter kan arbeidsoppgavene til en regnskapsfører være å sette opp systemene slik at banksystemet snakker med økonomisystemet, mens større bedrifter gjerne har egne ansatte til dette.

Har du gjort deg noen tanker om fremtidens regnskapsfører, og hvordan arbeidsoppgavene ser ut om 5 år?

Jeg har veldig tro på rådgivning og kontrollere oppgaver. En stor del av framtidige arbeidsoppgavene vil være kontrollere og se at ting stemmer. Kundene kan også gjøre mye selv, men vi må gjerne rette på noe.

Hvilke egenskaper ser man etter i en regnskapsfører?

Regnskapsføreren har mange frister å forholde seg til. En bør ha forståelse for regnskap, god

hukommelse, være ryddig og effektiv. Det er også viktig å kunne stole på at vedkommende gjør oppgaven som de skal.

Bør regnskapsfører inneha visse ferdigheter og kunnskaper som nyutdannet?

Man er nødt til å forstå tallene og hva som står i regnskapet, for å skrive en regnskapsrapport. En autorisert regnskapsfører som sender en regnskapsrapport, er pliktig til at den som mottar forstår tallene og vis man ikke forstår dem selv er det vanskelig å forklare det til kunden.

Bør utdanningsinstitusjonene også utfordre studenter på muntlige regnskapsrapporteringer?

Ja, trening på å formulere seg muntlig tror jeg er lurt og nyttig. Når man jobber i et regnskapsbyrå er man på sett og vis en selger, og må kunne kommunisere med kunden. Jeg mener ikke det at man må være ekstrovert eller utadvendt for å være regnskapsfører, men at man gjerne bør øve litt på kundekontakt. Desto bedre kontakt en oppnår med kunde, desto større sannsynlighet er det for at kunden forblir din kunde. «kunden har alltid rett», til en viss grad.

Et medlem i lovforslaget foreslår derfor å erstatte 'regnskapsfører' med 'regnskapsrådgiver' Hvilke tanker gjør du deg om du en slik tittelendring?

En slik tittelendring kan føre til at rådgivningsdelen formaliseres, og da skal man være trygg på hvilke råd man gir. Jeg pleier å kalle meg en sparringspartner som samarbeider med kunden. Som regnskapsfører vet man mye om kunden, og kan bistå i mange ulike settinger med hverdagsrådgivning, uten at det ligger noe formelt i det.

Var det noe du savnet den gang fra utdannelsen din, som gjorde startfasen utfordrende?

Trening på programmer savnet jeg ved utdannelsen min. Når jeg utdannet meg satt vi mye å skrev debet og kredit, noe som er ganske nyttig å ha med seg videre for forståelsen av regnskapet. Som regnskapsfører blir du fort gjennomskuet vis du ikke kan det.

Er det noen kompetanseområder du mener at studiet burde hatt mer fokus på?

Hvitvaskingsloven og kjenne igjen hvitvasking. Som regnskapsfører er du pålagt ha kurs om hvitvasking der kravene er blitt ganske omfattende.

Utvalget mener at det gjeldende minstekravet på 77 (80) timer etterutdanning over tre år fortsatt er et passende nivå. Hvilke tanker har du om etterutdanning og opprettholdelse av kompetansen?

En oppfriskning på nye krav og lover er viktig, og kravet til etterutdanning gjør at man får med seg dette. 77 timer er veldig mye, og det krever litt å gjennomføre det. Etterutdanning er nyttig for å holde seg oppdatert, men å holde det så omfattende til hvert tredje år er litt unødvendig syns jeg.

Informant E

Hvilken utdanning tok du for å bli regnskapsfører?

Jeg har bachelorutdanning innen regnskap.

Hvordan tenker du på veien til autorisasjon?

Jeg hadde en del andre jobber før jeg jobbet på et regnskapskontor, og tenker at 2 år er nødvendig. Hvis du skal være autorisert, så er det mye du skal kunne. At de vil utvide fra to år til tre er helt greit, da vi trenger den tiden.

Hva tenker du om master istedenfor bachelor?

Jeg mener praksis er viktigere. Det var ved praksisen jeg lærte best. Tre års skolegang med tre års praksis mener jeg er bedre enn fem års skolegang.

Hvilken type arbeidsoppgaver har du som regnskapsfører?

Gå gjennom fakturaene, sjekke de blir ført inn på rette kontoer, at de er rett og at den informasjonen på den fakturaen er der. Hvis det er store fakturaer så må man sjekke firmaet som den kommer fra og at hvitvaskingsloven må følges opp.

Hva tenker du om framtidens regnskapsførere? Hvilke arbeidsoppgaver de har om fem år?

Jeg tenker av selve regnskapet og bilagene går mer av seg selv. Vår jobb blir i større grad å kontrollere dette ved stikkprøver og drive mer rådgiving inn mot kunden. Før satt vi med papirbunkene, mens mye er digitalisert i dag. Med digitaliseringen sklir mer ting gjennom systemet og man kontrollerer regnskapet mer enn å føre det.

Hvilke egenskaper ser dere etter i dagens regnskapsførere? Hos nyutdannet

Det er viktig å kunne forstå teknologien og forstå hvordan ting blir gjort på. At en klarer å se regnskapet på en annen måte. Må kunne analysere det på en annen måte enn før. Du må ha et annet forhold til tallene som kommer opp når rapporten er ferdig.

Den nyutdannet må dermed ha ferdigheter på rådgivnings tjenester?

Ettersom mer og mer av selve regnskapsføringen blir automatisert ved EHF tenker jeg det er viktig å ha gode rådgivningsferdigheter.

En jobber mer med nye tall og ikke historiske?

Ja, vi må kunne analysere det som kommer inn og kan gi råd til kunden. Vi må være mer på.

Det kom et lovforslag om å endre tittelen fra «regnskapsfører» til «regnskapsrådgiver», Har du noen tanker om det?

For meg så betyr det ikke hva tittelen er, men den er kanskje mer rettere med rådgiver i fremtiden enn en regnskapsfører.

Var det noe du savnet som kanskje gjorde start fasen i arbeidslivet utfordrende?

Praksis hadde gjort skolegangen lettere å forstå. Det er mange ting som jeg i ettertid har skjønt, som kunne ha vært greit å ha en bedre forståelse for når jeg satt på skolen.

Hvordan møter arbeidsgiver disse utfordringene?

Her hos oss får de tildelt mentor og har et eget opplegg som de må igjennom når de begynner.

Utvalget mener at det gjeldende minstekravet på 77 (80) timer etterutdanning over tre år fortsatt er et passende nivå. Hvilke tanker har du om etterutdanning og opprettholdelse av kompetansen?

Det er viktig, men de trenger ikke å bli høyere. Det er voldsomme krav som er veldig vanskelig å få unna i en travel hverdag. Spesielt bokføringsreglene er veldig vanskelig å klare. En må sette av tid til å ta kurs gjennom Regnskap Norge, selv om det er ting du sitter og jobber med til vanlig.

Lovforslaget ønsker å få fleksibilitet i etterutdanningen. Hva tenker du med det?

Etterutdanning er helt kurant hvis du kan bruke de med litt mer spillerom. Altså at du kan fokusere på de områdene som du trenger mer kunnskaper om, og ikke sitte timevis med emner du kan mye om bare for å oppnå et minstekrav til antall timer.

Har du andre synspunkter til utdannelsen av fremtidens regnskapsførere?

En må kunne det grunnleggende. Videre bør man sette fokus på digitaliseringen og lære seg hvordan det skal gjøres. Kombinasjonen av skole og praksis er viktig. Når du kommer ut i arbeidslivet blir du kastet rett ut i det, så hvis du ikke har prøvd litt inn imellom så er det bli veldig tungt.

Hva med regnskapssystemer på skolen?

Jeg ser det som en fordel å ha vært innom et system og fått sett litt hvordan ting fungerer i praksis. Ettersom det finnes mange ulike systemer må de nesten velge seg ut noen av dem, noe som kan være vanskelig. Videre er det viktig å forstå tallene du får ut i rapporten ettersom fremtidens regnskapsfører ikke kommer til å sitte å punche inn tallene selv.

Informant F 'Ansatt ved HVL'

Vi har intervjuet en ansatt ved HVL med god kjennskap til bachelorprogrammet i økonomi og administrasjon og det som er tilleggskravene for regnskapsprofilen.

Utvalget mener at det stilles økte krav til regnskapsførers kompetanse gjennom den teknologiske utviklingen, økte lovkrav og endring i forretningsmodeller. Utvalget vurderer likevel at bachelornivået fortsatt vil gi et tilstrekkelig teoretisk grunnlag for regnskapsføreren og begrunner dette med en kost nytte-vurdering.

Hvilke tanker gir det deg at regnskapsfører fortsatt vil ha tilstrekkelig teoretisk grunnlag?

Jeg synes det høres fornuftig ut at utvalget tenker det er godt nok. Bachelorgraden har mye bra innhold. Spesielt det tredje året med 60 studiepoeng, for regnskapsprofilen, gjør at du kan tre ut i arbeidslivet og gjøre et godt stykke arbeid. En må ha praksisen i tillegg for å bli autorisert, men som en utdanningsplattform så synes jeg det er godt at de sier at det er tilstrekkelig. Videre får bedriftene som rekrutterer ta stilling til om de mener det samme, men jeg føler meg

sikker på at vi leverer til deres forventning.

Etter bacheloren er det foreslått at 2 års praksis skal bli til 3 år for å sikre kompetansebehovet til autoriserte regnskapsførere. En spørreundersøkelse blant studenter som skal bli regnskapsførere viser blant annet at de savner mer praksiserfaring før de kommer ut i arbeidslivet.

Hvordan gir HVL god kjennskap og kunnskap til regnskapsførers arbeidshverdag?

Det at utvalget har sagt at de vil øke praksisen fra 2 år til 3 tenker jeg at henger litt sammen med tanken om at man kan gå både bachelor og master, og sådan få en grei differensiering av praksisen. Om 2 år er nok kan sikkert bransjen selv svare best på. Autorisasjonen som gis er egentlig et godkjent stempel som gjør at du kan jobbe for deg selv.

Campus Bergen vurderer å tilby praksis som et valgfag, men tilbyr ikke det per dags dato. I Haugesund tilbys det praksisemne på 10 studiepoeng, mens campus Sogndal har et praksisemne som er litt spissere og som kun gis til de som går regnskapsprofilen.

Har dere vurdert å tilby lik praksis ved alle campuser?

Profileringsfagene mellom HVL sine campuser er ikke like, men når det nye lovforslaget er banket gjennom så skal vi gå inn og samkjøre utdanningene våre, slik at vi får en profil som er unik og tilfredsstillende for HVL.

Vi har også lekt litt med tanken om at det hadde vært kjekt og hatt en masterprofil ved 'regnskap og innovasjon', men det tar tid med interne akkrediteringsprosesser og få det opp. Jeg tror at studenter vil være interessert i det, men vi må høre litt med bransjen om de synes det er spennende og attraktivt, eller om det holder med bachelornivået.

Den koblingen med regnskap og innovasjon er utrolig spennende da det har vært stor utvikling i regnskapsbransjen over tid, noe det helt sikkert vil være i tiden framover også.

Regnskap Norge fremhever at regnskapsføreren er en viktig samtalepartner for sine kunder. Hvordan blir dette ivaretatt ved utdanningen?

Vi har et årlig møtepunkt med Regnskaps Norges lokale nettverksgruppe kalt EFRA. I gruppa har vi samtalt mye om hva som kreves av en regnskapsfører. På den måten får vi, som underviser og har et ansvar for å videreutvikle programmene, innspill til hvilke egenskaper de

ser etter. I samtalen kommer det ofte frem at bransjen ikke er ute etter introverte som sitter for seg selv, men noen som kan være en diskusjonspartner for kunden og selge inn tjenester.

Det at regnskapsføreren i større grad blir en rådgivendefunksjon er vi bevist på. Dette gjenspeiler seg i hvordan vi underviser og lager vurderingsformer. Likevel har vi noen steg å gå på der, og er litt bundet av innholdet i emnene. Vi kan nok bli bedre på å finne noen spennende ting i samråd med studentene.

Det årlige møtepunktet med EFRA er veldig åpent slik at 2. og 3. års studenter blir invitert med i samtalen. Vi har også pleid å hente inn representanter fra EFRA eller virksomhetene når vi skal presentere bachelor problemstillinger. På oppstartseminaret forteller gjerne bedrifter hva de synes er spennende og kan være samtalepartner med studentene.

Den teknologiske utviklingen innebærer at regnskap ikke lenger vil bli «ført» bilag for bilag på tradisjonelt vis, men i økende grad ved hjelp av digitale/automatiserte prosesser. Et medlem i lovforslaget foreslår derfor å erstatte «regnskapsfører» med «regnskapsrådgiver». Hvilke tanker gjør du deg om du en slik tittel endring?

Det har jeg ingen sterke formeninger om. Regnskapsfører er veldig innarbeidet, men kan virke litt traust og kjedelig. Regnskapsfører høres kanskje trist og leit ut, mens rådgiver gir blir et litt mer spenstigere begrep. Jeg tenker det er tittelen 'autorisert' som har verdi.

Kunne HVL kunne gått dypere inn i rådgiverutdanning?

Over tid har jeg tenkt at regnskapsprofilen primært jobber med regnskap eller med tall, mens en finansiell orientert profil, blir en god Controller. Jeg tenker at Controller og regnskapsfører har blitt litt blandet over tid, men tenker at en controller jobber med internt regnskap og prosjektrapportering, mens en som regnskapsfører tradisjonelt ender opp i et regnskapsfirma med årsavslutninger og terminoppgaver.

Om man går finans eller regnskap har ikke så mye å si da bachelorgraden gir god ballast gjennom analytiske fag. HVL er en av få tilbydere av en regnskapsprofil. Etter hvert som utdanningsintuisjoner har etablert masterprogrammer, så har de flyttet opp 'regnskap og revisjon', og droppet de fra bacheloren.

Det kan være at institusjonene tror det har noe med rekrutteringsgrunnlaget å gjøre, at dersom de gir det fiks ferdig på bacheloren, hvorfor skulle studentene så søke videre? Vi har hatt

studenter som har tatt en bachelorgrad med fordypning i regnskap som sier det fikk mye gratis av oss på veien mot en master i 'regnskap og revisjon'.

De som velger regnskapsprofilen har mange obligatoriske fag, og bare ett valgfag i 3. semester. Burde man legge om studieplanen slik at kommende regnskapsførere får større valgfrihet?

Der føler jeg at vi er litt låst, for den anbefalte planen eller de kravene som ligger der er relativt låste. Vi kan ikke innføre så mye uten at det skal gå på bekostning av en får det faget. Det handler om hvor låst vi er til de obligatoriske fagene i graden og nå har vi en 112,5 som er låst, og har 7,5 ledig, også de 60 på profil. Vi har ikke mye å gå ned på.

Et annet institutt (NHH) har 135 låst studiepoeng som er låst så de har mye mindre valgmenner enn oss, så der kunne en ikke tatt regnskapsprofil etter som de ikke har ledige nok valgmenner. Det varierer når en går fra utdanningsinstitusjon til institusjon hvordan de har valgt det, men sånn jeg ser så er trenden at de låser mer og mer. Når en tar en grad hos oss så er det 112,5 som du må ta og hvis du tar regnskapsprofilen så låser du 60 poeng mens du har 7,5 poeng fritt.

Det blir gjerne litt mer fleksibelt nå?

Det er sagt i anbefalt plan for en bachelorgrad i økonomi og administrasjon av UHR at en skal ha en stolpe på bedriftsøkonomiske fag mellom 30 og 45 poeng. Videre skal en også ha litt innenfor etikk, samfunnsansvarlig bærekraft mellom 7,5 og 15 poeng. Alt etter om en legger seg på et minimum eller maksimum bygger en videre opp og binder emner. De som ikke bindes er frie og skal bare relevans innenfor økonomisk og administrativt.

Lovforslaget foreslår med å redusere noen av fagene ned til 6 studiepoeng for å få inn et ekstra fag. Vil det gå utover emnene som blir redusert?

Nei, det henger litt sammen. Det som gjelder nå er for eksempel 15 studiepoeng som er delt i 7,5. Hvis en går ned på 6 eller 12, så vil vi kunne fordele litt annerledes. Når det nye lovforslaget blir vedtatt vil HVL sette seg ned med faglige personer fra campusene og lage sin variant.

Hvor ofte er utdanningsløpet oppe til revidering?

Vi går systematisk gjennom det hvert år og reviderer. I perioden første november til første februar så har vi en full revisjon av alle emner og sammensetninger. Alle fagansatte går igjennom emnene sine og reviderer dem, slik at de blir fremtidsrettet. Videre ser vi på læringsutbyttebeskrivelsen og at vi holder den, før vi tar for oss læringsformer, arbeidskrav, vurderingsformer og språk.

Utvalget til den nye regnskapsførerloven sier dette gir rom for andre sentral emner som verdsettelse, regnskapsanalyse, kommunalt og statlig regnskap, økonomistyring, revisjon og informasjonsteknologi.

Har HVL vurdert muligheter for en kompetanseøkning innen disse emnene?

De har blitt vurdert flere ganger og vi har også vurdert om vi skulle ha laget nye valgemner. Samtidig så tror vi at studentene som ønsker å bli regnskapsfører velger regnskapsprofilen. De som tok en litt mer friere grad kommer gjerne tilbake for et fjerde år fordi de har skjønnet at det er stor etterspørsel på de som har den rette kombinasjonen.

Spesielt verdsettelse har vi snakket om vi skal innføre, men vi har ikke gjort det fordi vi tror målgruppen er låst i den andre kombinasjonen som da konkurrerer med den samme målgruppen. Vi introduserer noe nye valgemner stort sett hvert eneste år. Et nytt emne Bitcoin, blokkjedeteknologi og den digitale økonomien har vært digitalt og åpent for alle tre campusene.

IT og systemkompetanse trekkes blant annet frem som viktige kompetanseområde for fremtidens regnskapsmedarbeidere. I Hvilken grad dekkes dette i dag?

Vi innførte et emne som het digitalisering for økonomer som var vårt forsøk på å få det så tidlig for å få det fokuset inn. Det har vært et emne som har blitt gjort på tvers av campusene. Det ble en introduksjon også har vi videre prøvd å holde fokus på dette gjennom de bedriftsøkonomiske emnene. Regnskapsorganisering på tredje året som er den siste byggeklossen før en skal ut i praksis, der det har vært bruk av programvare.

Hva er den viktigste endringen HVL kan gjøre for fremtidens regnskapsfører.

Jeg føler at vi har en veldig god regnskapsprofil og det er litt den tilbake meldingen vi får. Før korona så gav studentene tilbakemelding på at det er så kjekt på tredje året for da får vi det sosiale kullet med 20 stk. i klassen. For øyeblikket er det lite studenter i forelesningene, så det

er et eller annet som har skjedd. Vi må jobbe for å få den sosiale dimensjonen tilbake.

Hvordan en forholder seg til andre mennesker er viktig å ha med seg, og vi bruker gjerne gruppearbeid for å fremme dette. Vi har et utrolig godt samarbeid med ERFA, og kunne nok i større grad laget sosiale tilstillinger sammen med regnskapsbransjen. I ERFA har vi snakket om å ha en konferanse, hvor store selskaper kunne fått presentert seg og den nyeste programvaren. Studentene kunne så fått minglet litt sammen med regnskapsbransjen.

Vi har også snakket noe om trainee til praksisen regnskapsføreren trenger